

ไปให้ถึง...ซึ่งจินตนาการ

บันทึก 2 ปี ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

“...คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง. คนเราถ้าพอใน
ความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย
ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย. ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้
ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า
พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข.”

คัดคัดลอกจาก พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต
วันศุกร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

ไปให้ถึง...ซึ่งจินตนาการ

บันทึก 2 ปี ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

เจ้าของ

คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปส.)

จัดทำโดย

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปส.)

สนับสนุนโดย

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และ
กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษา

อำพล จินดาวัฒนะ
วณิ ปิ่นประทีป
กวรรณิการ์ บรรเทิงจิตร
ปิติพร จันทร์รัต ณ ธงอุธา

บรรณาธิการ

นิษฐา อิศวธีระกุล
วรรณวิมล เพชรสิงห์วิญ
สุกการชญ์ สว่างศรี
สายพิณ คำนวัฒนะ

ISBN 974-90536-3-X

ไปให้ถึง...ซึ่งจินตนาการ

บันทึก 2 ปี ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.)

เดินไปไม่โดดเดี่ยว
เกาะเกี่ยวร่วมทางกัน
เดินไปสู่อาลัย
"สุทธาวะ" นั้น อันสมบูรณ์

บันทึกไว้บนเส้นทาง
ทุกก้าวช่างไม่เปล่าสูญ
ร่วมเวียนรู้ อย่างเกื้อกูล
ร่วมแลกฝัน ...เป็นบทเรียน

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

9

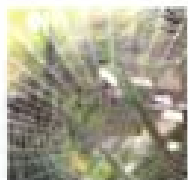
→ โป้หึง...ซึ่งจับตาการ

15

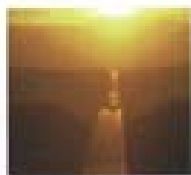
→ วิชาการห้องการประมง

- จุดประจักษ์เริ่มคิด 21
- สานค่อภูมิปัญญา 30
- ชึ่งพาทย์โลก 36
- หลากหลายทั่วทิศ 42
- ร่วมคิดที่แม่บ้านดิน 49

57

→ ก้าทอหลายโย

69

→ ชู่พินโล่ในลางมวง

73

→ ก้าบเลางเบอะดีด

คุณภาพแห่งชีวิต ปฏิทินแห่งความหวัง : จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

เมื่อผมอยู่ในครรภ์ของแม่ ผมต้องการให้ผมได้รับ
ประทานอาหารที่เป็นคุณประโยชน์ และได้รับความเอา
ใจใส่และบริการอันดีในเรื่องสวัสดิภาพของแม่และเด็ก
ผมไม่ต้องการมีพี่น้องมากอย่างที่พ่อแม่ผมมีอยู่ และแม่
จะต้องไม่มีลูกอื่นอีก พ่อกับแม่จะแต่งงานกันถูกกฎหมาย
หรือธรรมเนียมประเพณีหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่สำคัญที่
พ่อกับแม่ต้องอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ทำความอบอุ่นให้
ผมและพี่น้อง

ในระหว่าง ๒ - ๓ สัปดาห์ของผม ซึ่งร่างกายและ
สมองของผม กำลังเติบโตในระยะเวลาที่สำคัญ ผมต้องการ
ให้ผมอยู่กับตัวผมได้รับประทานอาหารที่เป็นคุณ
ประโยชน์ ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาวผมหรือน้องสาว
ผมก็ต้องการไปโรงเรียน จะได้มีความรู้เท่ากันดี และจะ
ได้รู้คุณธรรมแห่งชีวิต ถ้าผมมีสติปัญญาเรียนชั้นสูงๆ
ขึ้นไป ก็ให้มีโอกาสเรียนได้ไม่ว่าพ่อแม่ผมจะรวยหรือจน
จะอยู่ในเมืองหรือชนบทแคว้นแคว้น เมื่อออกจากโรงเรียน
แล้ว ผมต้องการงานอาชีพที่มีความหมายทำให้ได้รับ
ความพอใจว่าคนได้ทำงานเป็นประโยชน์แก่สังคม

บ้านเมืองที่ผมอาศัยอยู่ จะต้องมีชื่อเสียง ไม่มีการ
อับอู่ กดขี่หรือประทุษร้ายกัน ประเทศของผมควรมี
ความสัมพันธ์อันชอบธรรมและเป็นประโยชน์กับโลก
ภายนอก ผมจะได้มีโอกาสเรียนรู้อะไรถึงความคิดและวิชา
ของมนุษยทั้งโลก และประเทศของผมจะได้มีโอกาสรับ
เงินทุนจากต่างประเทศมาใช้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
ผมต้องการให้ชาติของผม ได้ขายผลิตผลแก่ต่างประเทศ
ด้วยราคาค่าอันเป็นธรรม ในฐานะที่ผมเป็นชาวนาข้าวไร่
ผมก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควรสำหรับทำมาหากิน
มีช่องทางได้กู้เงินมาขยายงาน มีโอกาสสุจริตทำกินแบบ
ใหม่ ๆ ผลิตเมล็ดและขายสินค้าได้ราคายุติธรรม

ในฐานะที่ผมเป็นกรรมกร ผมก็ควรจะมีหุ้นส่วน
มีส่วนในโรงงาน บริษัท ห้างร้านที่ผมทำอยู่ ในฐานะที่
ผมเป็นมนุษย์ ผมก็ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์และ
หนังสืออื่น ๆ ที่ไม่แพงนัก จะฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ก็ได้ โดย
ไม่ต้องทนรบกวนจากการโฆษณาชวนเชื่อ ผมต้องการ

สุขภาพอนามัยอันดี และรัฐบาลจะต้องให้บริการป้องกันโรคแก่คนอย่างฟรี กับบริการการแพทย์ รักษาพยาบาลอย่างถูกต้องดี เจ็บป่วยเมื่อใดหาหมอหาพยาบาลได้สะดวก

ผมจำเป็นต้องมีเวลาว่างสำหรับเพลิดเพลินกับครอบครัว มีสวนสาธารณะที่เขียวชอุ่ม สามารถมีบทบาทและชมศิลปประเพณีคดี นาฏศิลป์ ดนตรี วัฒนธรรมต่างๆ เทียวงานวัด งานลอยกระทง งานนักขัตฤกษ์ งานกุศลอะไรก็ได้พอสมควร ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์สำหรับดื่ม เรื่องอะไรที่ผมทำเองไม่ได้หรือได้แค่ไม่มีดี ผมก็จะขอร่วมมือกับเพื่อนฝูงในรูปสหกรณ์ หรือสโมสร หรือสหภาพ จะได้ช่วยซึ่งกันและกัน

เรื่องที่ผมเรียกเรื่องข้างต้นนี้ ผมไม่เรียกเรื่องเปล่า ผมยินดีเสียภาษีอากรให้ส่วนรวมตามอัธยาศัย ผมต้องการโอกาสที่มีส่วนในสังคมรอบตัวผม ต้องการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยข้อชะงักทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของชาติ เมื่อผมก็ต้องการโอกาสต่างๆ เช่นเดียวกับผม และเราสองคนควรจะได้รับความรู้และวิธีการวางแผนครอบครัว เมื่อนัก ผมและเมียก็ควรได้ประโยชน์ตอบแทนจากการประกันสังคมซึ่งผมได้จ่ายบำรุงตลอดมา

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้ตายอย่างโง่ อ่อนแอๆ คือตายในสงครามที่คนอื่นก่อให้เกิดขึ้น ตายในสงครามกลางเมือง ตายเพราะอุบัติเหตุรถยนต์ ตายเพราะน้ำหรืออากาศเป็นพิษ หรือตายเพราะการเมืองเป็นพิษ เมื่อตายแล้วยังมีทรัพย์สินสมบัติเหลืออยู่ เก็บไว้ให้เมียผม

พอใส่ในฮีโรของทอด ถ้าถูกยิงเล็กอยู่ก็เก็บไว้เลี้ยงไก่โค แต่ถูกที่โตแล้วไม่ให้ นอกนั้นก็รัฐบาลควรเก็บไปหมด จะได้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงชีวิตของคนอื่นๆ บ้างตายแล้ว เขามันเกิด อย่างนี้ คนอื่นจะได้มีที่ดินอาศัย และทำกินและอย่าทำพิธีฝังลงในงานศพให้วันวายไป

นี่แหละคือความหมายแห่งชีวิต นี่แหละคือการพัฒนาที่จะควรให้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายที่อุทิศสัจจะมาจนจบ ขอความสุจริตดีและสันดีสุดจงเป็นของท่านทั้งหลาย และพระท่านกล่าวไว้ดังนี้ เกี่ยวกับความสวัสดิ์

“เราด่าคุณไม่เห็นความสวัสดิ์อันใดของสัตว์ทั้งหลาย นอกจากปัญญา เครื่องควัสรู้ ความเพียร ความสำรวมอินทรีย์และความเสียสละ”

+ โสภณ +

ไปให้ถึง...ซึ่งจินตนาการ

“คนไทยต้องการความคิดใหม่และจินตนาการใหม่เกี่ยวกับสุขภาพ จึงสามารถสร้างสุขภาพได้ ความคิดเก่าและจินตนาการเก่าไม่สามารถสร้างสุขภาพได้จริง และก่อความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อนึกถึงคำว่า สุขภาพ เรามักเห็นภาพโรงพยาบาล มดหมอ หูกยา เท่านั้น...ระบบสุขภาพของเราจึงเป็นระบบตั้งรับ คือ รอให้ผู้คนสุขภาพเสีย หรือเจ็บป่วยเสียก่อนแล้วจึงค่อยมาโรงพยาบาล ทำให้คนไข้ท่วมท้น สังคมสนใจแต่การทุ่มทรัพยากรลงไปในการสร้างโรงพยาบาลเท่าไรก็ไม่พอ...แต่คนไทยยังเจ็บป่วยล้มตายโดยไม่จำเป็น เหลือคณานับ...ถ้าสุขภาพยังเป็นเช่นนี้ต่อไปเราจะวิ่งเข้าสู่สภาวะวิกฤติมากขึ้นเรื่อยๆ นั่นคือเงินหมด แต่ไม่สามารถทำให้คนไทยมีสุขภาพดี และได้รับบริการเป็นที่พอใจ เป็นที่ลำบากทั้งประชาชนและผู้ให้บริการ”

Iราแต่ละคนมีชีวิตของตนเอง เหมือนกับช่างปั้นมีดินเหนียวอยู่ในมือ จะปั้น และแต่งเติมให้เป็นรูปใด ก็ได้ตามประสงค์ เราจะปั้นชีวิตของเราให้เป็นรูปใดนั้น อยู่ที่เงื่อนไขสำคัญว่าเรามีอุดมคติหรือไม่ และอุดมคตินั้นเป็นอย่างไรด้วย ขอให้ลองมองชีวิต เหมือนช่างปั้นมองก้อนดินเหนียวในมือ ด้วยความตั้งใจที่จะปั้นสิ่งที่สวยงามที่สุดให้แก่โลกด้วยความปรารถนาที่จะให้มีใช้จะมากอบโกยจากโลก ใช้แรงกายใจ ความเพียร และสติปัญญาทำชีวิตให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

อุดมคติความเป็นคนสมบูรณ์คือการมีความรู้คู่ปฏิบัติการหรือทำการทุกอย่างด้วยความรู้ ผู้ที่มีความรู้พร้อมใช้ได้ทันทีย่อมสามารถดำเนินชีวิตอย่างเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ ในชีวิตของบุคคลเช่นนี้ ความรู้ ความคิด และการกระทำ ไม่ได้แยกจากกัน แต่ผสมผสานกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียว บนวิถีทางดำเนินอันราบรื่น ปราศจากปัญหา ชีวิตมนุษย์มีคุณค่าเพราะมีความหมาย ทั้งในแต่ละขณะ แต่ละวัน และสรุปรวมยอด เราล่วงรู้และปฏิบัติสอดคล้องความหมายได้เพียงใด ชีวิตก็สมบูรณ์มากเพียงนั้น

“จินตนาการเป็นเรื่องที่จะให้พลังอย่างเริ่มต้นด้วยความรู้ เพราะความรู้มีข้อจำกัด เพ็ชรอย่างแรงกล้าที่จะทาบปัญญามาทำให้ได้ เป็นสิ่งสูงสุดต้องจินตนาการก่อน แล้วมันจะจินตนาการว่ามนุษย์สามารถที่จะมีสุภาพศีลอันนี้มาจากจินตนาการที่ใหญ่ว่ามนุษย์อยู่กับโครงสร้างต่างๆ เช่น โครงสร้างทางวิถีปัญหาต้องมาจากคตินุสัทธิ แล้วจากฟ้าสู่ดินจริง แล้วจากนั้นต้องมาสังเคราะห์เป็นปัญญา ปัญญาต้องมีฐานจากการปฏิบัติจริง อย่างนี้ปลอปปด้อย ปลอปปด้อยมนุษย์ไปสู่สุภาพหนึ่ง ที่ไม่ติดอยู่กับโครงสร้างใดๆ

เรากำลังมีจินตนาการใหญ่ คือการความสมบูรณ์ ไม่ว่าจะป็นวิธีคิด ระบบ หรือแห่งชาติให้ดีๆ จะเห็นว่าร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ใช้ประการที่หนึ่งเป็น**ความสมบูรณ์ของแนวคิด** จะไม่มีพลัง เพราะมันไม่ครบ สุภาพะ มันมีจะไปเอาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ ร่างสมบูรณ์เป็นแนวคิดให้สมบูรณ์ ให้ครบจะได้มี**สมบูรณ์ของความมุ่งหมาย** โดยต้องมุ่งหมาย

จะเริ่มทำอะไรให้มีพลังจะต้องเริ่มที่จินตนาการ
แล้วจินตนาการที่ใหญ่ก่อให้เกิดวิริยะความ
ศรัทธาในอำนาจชกท่า หรืออยากเห็นอะไรที่
เกิดพลังร่วมกัน จินตนาการของเราในที่นี้เป็น
ส่วนหน้า คนไหนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าทุกคน
สามารถพันทุกข้อมือกันได้ ความทุกข์มันคิด
คิด โครงสร้างทางราชการ ซึ่งมีมันคิดทั้งระบบ
คืนมาหมายถึงการปฏิบัติ ความเป็นจริง การทำ
แล้วนำปัญหากลับใบใส่อีก ต้องมองทางด้านนี้
ความรู้เป็นอำนาจ เราต้องการความรู้เพื่อการ
สุขภาพหรืออิสรภาพ ต้องการความรู้อีกแบบ

ทำให้มนุษย์พันทุกข้อมือกันได้ โดยเน้นที่
เครื่องมือก็ตาม ซึ่งถ้าเราสร้าง พ.ร.บ.สุขภาพ
หลักของ**ความสมบูรณ์** โดย**ความสมบูรณ์**
เกี่ยวกับสุขภาพ ด้านแนวคิดสุขภาพไม่สมบูรณ์
ทั้งสุขภาพร่างกาย ทางสังคม ทางจิตวิญญาณ
พ.ร.บ.นี้จุดแนวคิดเรื่องการใช้**ความสมบูรณ์**
พลังของการเคลื่อนไหว ประการที่สองเป็น**ความ**
ไปสู่คนทุกคนหรือสังคมทั้งหมด เราไม่คิด

มนุษย์แต่ละคนถ้ามีการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า หรือมี
วิถีชีวิตที่ถูกต้อง ย่อมมีศักยภาพมาก สามารถเรียนรู้ เข้าใจ
และทำสิ่งต่างๆที่ศึกษาให้เกิดขึ้นได้ ดังมีคำกล่าวที่ว่า "เราเปลี่ยน
โลกได้" แต่ละคนมีวิถีชีวิตของตนเอง **วิถีชีวิตคือ การเรียนรู้ คือ**
สุขภาพ สุขภาพคือ วิถีชีวิต คือการเรียนรู้ การเรียนรู้คือ
วิถีชีวิต คือสุขภาพ ดังนั้น **วิถีชีวิต การเรียนรู้ และสุขภาพ**
จึงกลายเป็นเรื่องเดียวกัน และเป็นเรื่องของคน

ชีวิตและการเรียนรู้ เป็นระบบที่เราสามารถสร้างให้เกิด
ขึ้นได้ด้วยพลังปัญญาของทั้งสังคม เริ่มต้นจากการเชื่อมโยงผู้คน
ที่หลากหลาย สร้างความเข้าใจร่วมกันถึงระบบสุขภาพที่
พึงปรารถนา เปลี่ยนแปลงแก้ไขทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับ
สุขภาพด้วยบทบาทและความรับผิดชอบของแต่ละคน แต่ละส่วน
ทั้งภาคสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การศึกษา เศรษฐกิจ
และการเมือง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นจะ
ต้องเกิดขึ้นทั่วทั้งสังคม เชื่อมโยงกันในทุกๆ ส่วน และมีส่วนร่วม
ให้ขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบ

เนื่องจากสุขภาพเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ปรารถนา
สุขภาพจึงอยู่ในฐานะเป็นอุดมคติ หรืออุดมการณ์ของ
มนุษย์ ที่จะกระตุ้นจินตนาการใหม่ เพื่อกระตุ้นให้
มนุษย์มีความพากเพียร และสร้างปัญหาที่จะให้ถึง
สภาวะนั้น สภาวะนั้นเป็นความสงบเย็น (นิพพาน)
เป็นความสุข เป็นความมีอิสระ และมีความสัมพันธ์กัน
ด้วยดีของทุกสรรพสิ่ง

ในการสร้างความคิดใหม่และจินตนาการใหม่
ต้องคำนึงถึงนิยามของคำว่า **“สุขภาพ”** ที่หมายถึง
**สภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางสังคม
และทางจิตวิญญาณ** อันเป็นคำนิยามที่ลึกซึ้งและกว้าง
ขวางที่สุด ไม่มีอะไรเกินจากนี้อีกแล้ว สิ่งที่มีมนุษย์
ปรารถนาที่สุดคือ ความสุข แต่ก็ไม่ค่อยจะได้รับ หรือไม่ใช่
“สภาวะที่สมบูรณ์” มนุษยชาติยังไม่เคยประสบ
“สภาวะที่สมบูรณ์” เพราะขาดความคิดที่สมบูรณ์

แยกส่วนเฉพาะคนนั้นคนนี้ ต้องคิดถึงคนทั้งหมด
เป็นที่ทุกคนแล้วก็เดียวกัน ที่ผ่านมารวมหมู่รวม
ไม่ใช่ไม่สำคัญ แต่ส่วนรวมคือหลักการสร้างนำขึ้นมากก่อน
สุขภาพเสีย ประการที่สามเป็น**ความสมบูรณ์ของ**
แล้วหาวิธีการระบบการดูแลรักษา ซึ่งไม่พอ มี

ประการสุดท้ายคือเรื่องเส้นทางที่จะเดินไป
สายกลาง คือเส้นทางไม่สุดโต่ง ไม่แยกส่วน แต่
ที่ความร่วมมือกันด้วยความรัก ให้เคลื่อนไปด้วย
เป็นประชาชน ไม่ไปนอกวิสัยใดวิสัยใด เขาเป็น
เข้ามาร่วมกันด้วยความรัก เข้ามาเรียนรู้อะไร
ความสูงส่ง เคลื่อนไปด้วยความเมตตา ด้วยการเรียนรู้

สิ่งที่เรากำลังช่วยกันทำเป็นโครงการแห่ง
เพราะว่ามันเคลื่อนด้วยความเป็นกลาง เคลื่อนด้วย
เป็นการเปลี่ยนวิธีคิดใหม่จากความเห็นที่ความแย้งซึ่ง
เน้นที่การเรียนรู้ร่วมกัน แล้วก็ไปสู่การปฏิบัติ เป็น
มือที่ดึงคนไทยให้มาร่วมกันไปหมด เป็นโครงการ
ทุกส่วนร่วมกัน เพราะฉะนั้นเรื่องที่เราทำตั้งทำจึงเป็น
มาร่วมกันทั้งหมดทุกคน จินตนาการของเราสามารถ
ขอให้เราร่วมกัน ช่วยกันทำ ช่วยกันสืบเคลื่อนไป”

(วิเทศโรจนิก “สุขภาพดีคือคนใจดี พ.ศ. ๒๕๒๕ สุขภาพ
ทางสังคม สุขภาพคน ๒๕๒๕ และปัญหาทางสังคมในการประชุม
สุขภาพคน ๒๕๒๕” ๒๐๑๓.๒๕๒๕.๒๕๒๕)

ร่วมกัน ดังนั้นจุดมุ่งหมายก็คือการไปสู่ความ
 ของเราเป็นระบบตั้งรับ เน้นที่การซ่อม การซ่อม
 เป็นระบบที่จะสร้างสุขภาพดี ไม่ใช่ตั้งรับรอ
ระบบสุขภาพ ความสมบูรณ์ของระบบสุขภาพที่
 ต้องใหญ่กว่านั้น ที่เรียกว่า ระบบสุขภาพ
 ต้องเป็น**เส้นทางวิถีชีวิตปฏิบัติ** เป็นเส้นทาง
 เชื่อมโยงทั้งหมดด้วยความรัก ด้วยปัญญา เน้น
 ส่วนตัว ไม่ได้แก่ใครใคร่ไร ไม่ว่าจะเป็นการเมือง
 เพื่อนมนุษย์กับเรา เขาเป็นเพื่อนคนไทยกับเรา
 เส้นทางสายกลาง เป็นเส้นทางแห่งความดี แห่ง
 ด้วยปัญญา อันนี้มีความสำคัญ
 ความสว่างสวรรค์ ซึ่งพอเคลื่อนไปมันใหญ่มาก
 ความรัก จนคนไทยร่วมกันเติมแผ่นดิน
 กัน การทอคล้องกัน ไปเน้นที่ความรัก ความเมตตา
 สำคัญๆ ไป พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจะเป็นเครื่อง
 ใหม่ เป็นเครื่องมือที่จะนำคนไทยไปสู่การหัน
 เรืองสูงส่ง และเป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายจะได้เข้า
 เป็นจริงได้ ขอให้จินตนาการของเราใหญ่ และ

แห่งชาติ: การบัญญัติสุขภาพของคนไทย เครื่องมือโครงการ
 ศาสตร์, อนุกรรมการ และคณะทำงานทุกชุด ในวันที่ ๒๔

สังคมไทยในอดีตได้เปลี่ยนเป็นสังคมสมัยใหม่
 ทำให้ระบบเดิมไม่สามารถรองรับ ปรับเปลี่ยน และแก้
 ปัญหาที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยได้
 ดังนั้นหากคนไทยทุกคนแสดงศักยภาพของตน เพื่อ
 ประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ให้เกิดความพอเหมาะ พอดี
 พอเพียง จะเกิดเป็นระบบที่เอื้อต่อสุขภาพ

แม้ดูเหมือนจะเป็นอุดมคติที่ยากและไกล...แต่เรา
 กำลังจะทำให้เกิดขึ้น เพราะเราต่างประจักษ์ร่วมกันว่า
 ชีวิตที่ดำรงอยู่อย่างมีคุณค่าและมีความสุข คือเป้าหมาย
 ที่ทุกคนปรารถนา ดังนั้นการมีส่วนร่วมสร้างสังคมแห่ง
 สุขภาพ จึงนำความสุขมาสู่เรา และก่อเกิดพลังเป็น
 สมานภาพที่ขับเคลื่อนสังคมและนำเราทุกคนไปสู่ความ
 สุขที่แท้จริงร่วมกัน

เนื้อหาบางส่วนเรียบเรียงและคิดแปลจาก

- ระวี ภาวิไล, บุปราชินีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่สาม, กรุงเทพมหานคร: บริษัทเพื่อนพิมพ์จำกัด; ๒
- ประเวศ วะสี, สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์, กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่, ๒๕๔๓.
- สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ, วิสัยทัศน์เรื่อง "ทำไมต้องปฏิรูประบบสุขภาพ".

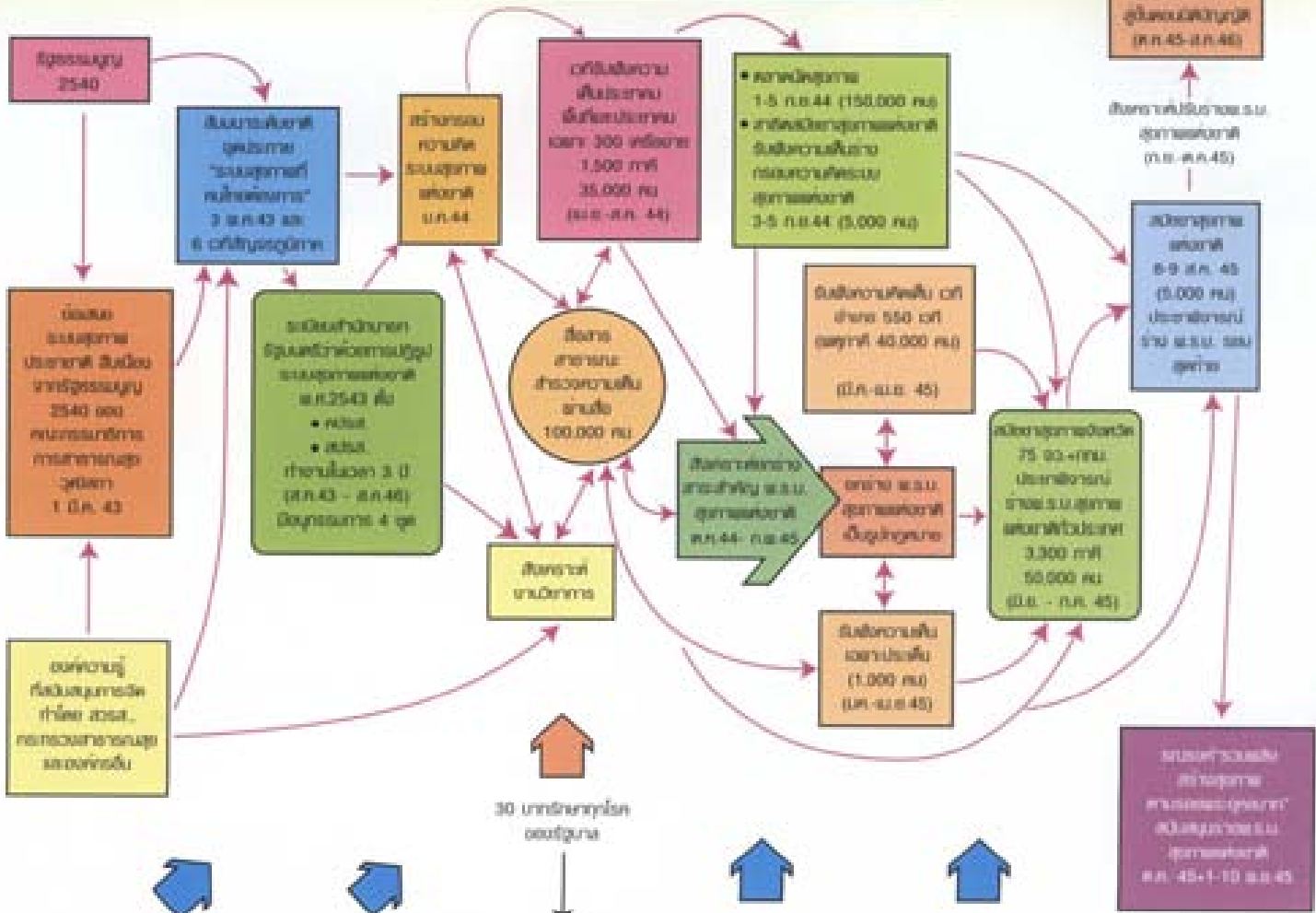

วันวารแห่งการบ่มเพาะ

“ผมคิดว่าเรื่อง **ปฏิรูประบบสุขภาพ** ที่จริงมันไม่ใช่ถึงเวลา แต่มันเลยเวลาแล้ว เมื่อควรจะเปลี่ยน กลวิธีในการที่จะเปลี่ยนนี้จะทำอย่างไร ผมเห็นด้วยกับที่มีการเสนอให้มีการตั้งองค์การเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ปฏิรูประบบสุขภาพ ให้กระทรวงสาธารณสุขทำเรื่องนี้ไม่มีทางสำเร็จ ให้หมอบอกก็ไม่สำเร็จ เพราะว่าอะไร เพราะว่าไม่มีคนไหนที่จะปฏิรูปงานของคน ไม่มีทางเลย ปฏิรูประบบสุขภาพตอนนี้ถึงจะช้าอย่างที่ว่า แต่งานนี้ต้องทำให้สำเร็จ สำหรับผมแล้ว เรื่องนี้คือไอส์เทอตันประเสริฐสำหรับประชาชนทุกคน” **นพ. บรรณ ศิริพานิช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ**

'2 ជំហ្លីវ' របស់ក្រុមហ៊ុនភ្នំពេញ

 ឧ.ស. ក្រុមហ៊ុនភ្នំពេញ
 លេខស្របកម្ម 2540

 គ្រោងស្របកម្ម / ឧ.ស. ក្រុមហ៊ុនភ្នំពេញ
 លេខស្របកម្ម (2543, 2544)

 ទំនាក់ទំនង ឧ.ស. ក្រុមហ៊ុនភ្នំពេញ

 គ្រោងស្របកម្មលេខ ១ (2545-2549)

 ការប្រឹក្សាវិទ្យាស្រាវជ្រាវ ឧ.ស. 2545

กว่าที่เมสึดพันธุ์พืชแต่ละชนิด จะให้ดอกออก
ผลได้ ก็ต้องรอวันเวลาในการเพาะพันธุ์...รอ
ฤดูกาลแห่งสายฝนหรือความชุ่มฉ่ำมาปะพรมให้เติบโตและงอกงาม...เช่นเดียวกับพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติที่
กว่าจะเป็นธรรมนูญสุขภาพสำหรับคนไทยได้นั้น
ต้องผ่านวันแล้ว...คืนแล้ว ผ่านความรู้สึกนึกคิดของผู้
คนที่ร่วมเป็นเจ้าของแล้ว...ซ้ำแล้ว เพื่อให้ได้มาซึ่ง
แม่บทด้านสุขภาพหรือธรรมนูญสุขภาพที่ตรงกับ
ความต้องการของประชาชนวงกว้างอย่างแท้จริง

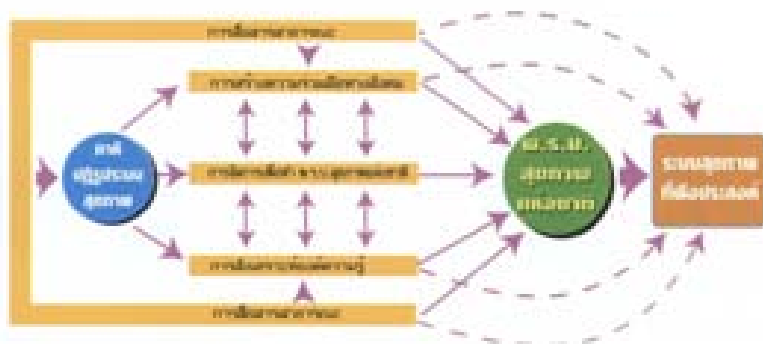

แม้ว่าจะเป็นเวลาานานกว่า 20 ปีมาแล้ว
ที่คนไทยมีแนวคิดในเรื่องของการปฏิรูประบบ
สุขภาพแต่แนวคิดดังกล่าวก็ยังไม่ได้ก่อตัวเป็นรูป
ร่างที่ชัดเจนมากนัก จนกระทั่งเมื่อประเทศไทยมี
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
ขึ้นมา คณะกรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา
พ.ศ. 2539-2543 ซึ่งมี ศ.นพ. ประสพ รัตนากร
เป็นประธาน ได้มีความเห็นว่า ในเนื้อหาของ
รัฐธรรมนูญมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขอยู่
หลายเรื่อง จึงนำที่จะหยิบยกเรื่องเหล่านั้นออก
มาแยกพิจารณาต่างหาก แทนที่จะระบุไว้ใน
รัฐธรรมนูญเท่านั้น เพื่อจะได้พัฒนาในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชนได้โดย
ตรง ครบคลุมและเหมาะสมกว่า ดังนั้นกลุ่ม
ของคณะกรรมาธิการฯ และคณะทำงานในเรื่องนี้
จึงได้พูดคุยและระดมสมองร่วมกันหลายครั้ง จน
ได้ข้อสรุปออกมาเป็นรายงานเรื่อง “ระบบ
สุขภาพประชาชาติ” ที่นำเสนอต่อวุฒิสภาก่อนที่
จะหมดวาระ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2543

พร้อมๆ กันนั้น ณ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน 2542 มีการพบปะกันของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ศ.นพ.อารี วัลยะเสวี, นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์, ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช, ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย รวมทั้งนักวิชาการอีกจำนวนหนึ่ง จุดมุ่งหมายของการพบปะกันในครั้งนี้เพื่อพูดคุยกันถึงเรื่องของการปฏิรูประบบสุขภาพ และคิดหาเครื่องมือสำหรับการขับเคลื่อนเรื่องนี้ให้เป็นรูปธรรม ท้ายที่สุดทุกคนมีความเห็นร่วมกันว่าจะต้องนำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายกร ทักษะรังสี) เพื่อผลักดันให้เกิดการจัดทำพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติต่อไป

จากแรงบันดาลใจในการปฏิรูปปรับเปลี่ยนบ้านเมืองให้ไปสู่จุดที่ดีกว่า ประกอบกับสภาพสังคมที่บอบช้ำจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง จึงเกิดการเคลื่อนไหวหลายๆ ประการขึ้นพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการออก พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การปฏิรูปการศึกษา ความพยายามปฏิรูประบบราชการ ฯลฯ ในขณะที่เดียวกันคณะกรรมการของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และกระทรวงสาธารณสุขได้เห็นชอบ

ให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) ขึ้นเป็นองค์กรชั่วคราว โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ กำหนดให้มีคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) ทำหน้าที่จัดทำพ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ และดำเนินการต่างๆ เพื่อการปฏิรูประบบสุขภาพให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี โดยให้ สปรส. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

วันที่ 9 สิงหาคม 2543 มีการประชุมคปรส. ครั้งแรกขึ้นที่ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน การประชุมครั้งนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติอย่างเป็นทางการ

หนึ่งปีแรกของการทำงานเป็นปีแห่งการเริ่มต้นขยับขับเคลื่อน และเป็นการทำงานร่วมกันและกันระหว่างกลุ่มคนที่มีแนวคิด มีประสบการณ์ที่สอดคล้องกัน ซึ่งแม้จะมีความหลากหลายกันไปในแต่ละพื้นที่ แต่ทุกคนล้วนเห็นว่าจะถึงเวลาแล้วสำหรับการทำสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเดิมในเรื่องของ “สุขภาพ” ที่อาจจะเคยหยุดนิ่งเป็นระยะๆ กลับเคลื่อนไหวขึ้นมาอีกครั้ง โดยเคลื่อนไหวในลักษณะของขบวนการใหญ่ ที่มีพลังจากภาควิชาการ ภาคสังคม และภาคการเมืองเป็นตัวขับเคลื่อนตามแนวคิดยุทธศาสตร์ “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”

เป็นเวลา 2 ปีผ่านไปอย่างรวดเร็ว ร่างพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติคลอดออกมาจับ การตรวจสอบ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อทำประชาพิจารณ์ก่อนปรับปรุงเสนอเข้าสู่ ขั้นตอนนิติบัญญัติเพื่อผลักดันให้เป็นกฎหมาย แม่บทด้านสุขภาพของคนไทยต่อไป

หากได้เพียงกฎหมายสุขภาพใหม่สักฉบับหนึ่ง แต่กระบวนการจัดทำกฎหมายและการใช้กฎหมายขาด จิตวิญญาณการมีส่วนร่วมของผู้คนทุกภาคส่วน ขาดการ ร่วมเรียนรู้เรื่องการปฏิรูปความคิดเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ ขาดการปฏิรูปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทย ก็อาจ กล่าวได้ว่า การปฏิรูประบบสุขภาพประสบความสำเร็จไม่ มากนัก

กฎหมายสุขภาพแห่งชาติที่คนไทยจำนวนไม่น้อย ช่วยกันจัดทำนี้ จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สังคม วิถีชีวิต และสุขภาวะของคนไทยและสังคมไทยได้ มากน้อยสักเพียงใด คงต้องเฝ้าติดตามและร่วมกันผลักดัน ต่อไปอย่างไม่รู้จัก

จุดประกายริบก่อ

“หากจะเปรียบเทียบว่าการมีพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติคือก้าวที่สิบ อย่างก้าวของคณะทำงานในขณะนี้ก็เริ่มต้นออกเดินมาได้เป็นก้าวที่ 1 ก้าวที่ 2 เท่านั้น แต่สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่จำนวนก้าว หากแต่อยู่ที่การได้ออกก้าวเดินแล้วต่างหาก...ความเข้าใจและความร่วมมือ รวมทั้งการให้ความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญ ต่อการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สิ่งนี้เป็นกำลังใจสำคัญให้คณะทำงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติมีความเชื่อมั่นว่าภายใต้สถานการณ์อันสูงงอมพอนี้จะให้คิดฝันถึงสิ่งดีงามในสังคม พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติจะต้องเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน”

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย จาก“จุดประกายปฏิรูประบบสุขภาพ ระบบสุขภาพที่คนไทยต้องการ” การสัมมนาวันที่ 3 พฤษภาคม 2543”

“เวลาเข้าไปในโรงพยาบาล ผมอยากเห็นว่า สิทธิของผู้มารับบริการมีอะไรบ้าง หนึ่งในสิทธิที่อยากจะเห็นมากก็คือ สิทธิของผู้รับบริการที่จะได้รับคำแนะนำทางสุขภาพและวิธีเยียวยาที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ของผู้ให้บริการ ที่อยากเห็นมากไปกว่านั้นคือ การมีมาตรฐานกำกับดูแลโรงพยาบาล”

ศ.ดร.อัมมาร สยามวาลา

ด ากข้อเสนอเรื่องการปฏิรูประบบสุขภาพประชาชาติของคณะกรรมการการสาธารณสุขวุฒิสภา เมื่อเดือนมีนาคมได้นำไปสู่การจัดสัมมนาเรื่อง “จุดประกายปฏิรูประบบสุขภาพ ระบบสุขภาพที่คนไทยต้องการ?” ในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ณ โรงแรมสยามซิตี ซึ่งมีศ.นพ. ประเวศ วะสี เป็นประธานการสัมมนา การสัมมนาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายให้คนไทยได้รับรู้และร่วมกันเสนอความคิดเห็นในเรื่องของระบบสุขภาพที่ตนเองต้องการ รวมทั้งเพื่อจุดประกายกระแสการปฏิรูประบบสุขภาพขึ้นในประเทศไทย ดังนั้นจึงได้มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑ อ.ส.ม.ท. เพื่อให้คนไทยได้ร่วมรับรู้ด้วย

“ในอนาคตที่จะเกิด ท.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ น่าจะบรรจุคำว่า การดูแลสุขภาพเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน ทุกคนต้องให้ความร่วมมือดูแลสุขภาพของตนเอง จะมอบให้หมอกับพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขดูแล คงไม่ทั่วถึง” ชบ ยอดแก้ว

“เราต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย เรามีความคิดเห็น มีข้อเท็จจริง เพียงแต่ไม่ได้รับการรับฟัง เพราะถูกมองว่าเป็นคนพิการเป็นคนใช้ คนพิการก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน อยากมีส่วนร่วมด้วยเหมือนกัน”

ณรงค์ ปฏิบัติสกรกิจ

การสัมมนาครั้งนี้มีผู้คนจากหลากหลายอาชีพ หลากหลายวงการ เกือบ 200 คน มานั่งพูดคุยกันในเรื่องของคุณภาพในแง่มุมต่างๆ เป็นวงประชุมที่แสดงความคิดเห็นในรูปแบบที่แพทย์และบุคลากรด้านสุขภาพนั่งฟังคนอื่นพูด มากกว่าการพูดเองเหมือนรูปแบบเดิมๆ มีการระดมความคิดเห็นและประสบการณ์ออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาทางออกไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และเมื่อการสัมมนาเลิกแล้ว ทุกคนได้คำตอบกลับไปคิดว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิดมีระบบสุขภาพที่ต้องการได้

“ถามว่าคุณภาพที่คนไทยต้องการ...อยากจะทำให้เน้นไปที่การดึงหลักให้ถูกว่าคุณต้องรู้ว่าคุณเกิดมาทำไม ชีวิตของคุณจะพัฒนาจนแข็งแรงทั้งกายและใจได้อย่างไร ถ้าเราจะเริ่มแก้ปัญหาเชิงรุก อยากเน้นลงไปกับการให้ความเข้าใจกับการใช้ชีวิตของคนตั้งแต่ระดับปัจเจก ซึ่งจะมีผลต่อระดับมหภาคมาก”

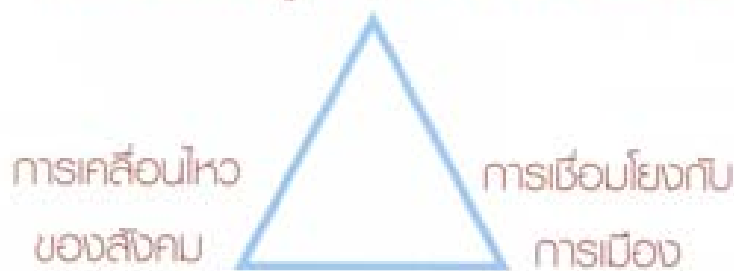
แม่ชีคันสนีย์ เสกัธธสุต

“เศรษฐกิจพอเพียงทำให้เราเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีอิสระมากขึ้น สุขภาพมันจะอยู่ตรงที่เรามีอิสระ ถ้าเมื่อสุขภาพจิตดีก็นำไปสู่สุขภาพกายทั้งหมด เพราะใจเป็นนาย”

วิบูลย์ เข็มเฉลิม

การสร้างความรู้หรือการทำงานทางวิชาการ

“สำหรับประชาชนทั่วไป องค์ความรู้ที่ควรปฏิบัติมากที่สุดคือ การเปลี่ยนวิธีคิดจากช่องสุภาพมาเป็นสว่างสุภาพ และหันมาวิธีคิดเรื่องสุภาพดีราคาถูกให้มากขึ้น เพราะทุกวันนี้ หลายคนมักจะมองว่าสุภาพดีต้องใช้เงินเยอะ” ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

ภูเขาทั้งลูกล้วนมีองค์ประกอบของหิน แม้เมื่อมีลมพายุพัดมากกระทบก็ไม่อาจทำให้สะเทือนทรนไหวได้ แต่ถ้ามนุษย์มีความเพียรพยายาม ใช้ปัญญาเสาะแสวงหาหนทางที่จะเขี่ยภูเขา...สักวันหนึ่งอาจจะพบกับความสำเร็จได้ ดังอุปมาอุปไมยว่า การทำการสิ่งใดที่ใหญ่และยากยิ่ง เช่น การปฏิรูประบบสุขภาพ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่และยาก มีความหมายต่อการสร้างความสุขให้กับคนไทยทั้งประเทศ ควรใช้วิธีการของสามเหลี่ยมอันประกอบด้วยการสร้างความรู้หรือการทำงานทางวิชาการ การเคลื่อนไหวของสังคมและการเชื่อมโยงกับการเมือง เพื่อให้เกิดพลังไปเขี่ยก้อนเรื่องใหญ่และยากประดุจการเขี่ยภูเขา

“ในพุทธศาสนามีศาสดาบทหนึ่งนะครับ คือ เฮอร์มา นมว่าเป็นศาสดาที่สะท้อนถึงจิตวิญญาณ และหลักธรรมคำสั่งสอนทั้งหมดซึ่งน่าจะเป็น เครื่องเตือนสติเราทุกคนในที่นี้ คือแปลว่า ธรรม ทั้งหลายเกิดแก่เหตุ เราควรจะต้องไปอยู่ที่เหตุที่แท้จริงของปัญหา ไม่ว่าเราจะนิยามสุขภาพกันอย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงก็คือว่า มันเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ผมเรียกว่า กระบวนชีวิตและสังคม เพราะว่ามันเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาของสังคมทั้งหมด” ศ.เสน่ห์ จามริก

“ผมคิดว่ากระบวนการของการเอาชีวิตชาวบ้านเป็นตัวตั้ง เอาสุขภาพของชาวบ้านเป็นตัวตั้ง แล้วมีกระบวนการของการร่วมสุข ร่วมทุกข์ จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการผลักดันที่สมควรไปตลอดทางในการแก้ปัญหา โดยสรุปแล้ว ผมคิดว่าพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาตินี้ หนึ่ง : คงจะต้องเน้นที่ด้านเหตุ สอง : ต้องเน้นสุขภาพชีวิตของชาวบ้าน สาม : จะต้องรู้ว่าคุณค่าทางจิตวิญญาณเป็นสุขภาพที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์” โสภณ สุภาพงษ์

“ผมอยากเปิดประเด็นเรื่องวัฒนธรรมกับการพัฒนา ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น อยู่ตลอดเวลานอกจากจะทำให้เกิดความยากจนแล้ว ยังทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ทำให้ป่วย” อีกด้วย ตัวอย่างเช่น คนปลูกผักบ้านเราที่เขาเอาดีเข้าไปมันแหละ แล้วก็ส่งขายไปให้ตลาดที่ไหนก็ไม่ทราบ แล้วคนขายก็ขายไป คนซื้อก็ซื้อไป ไม่มีการนึกถึงคนอื่นกันเลย”

ธวัชสว่าง อติโพธิ์

“ผมอยากให้เห็นระบบสุขภาพของเราหลุดพ้นออกมาจากอำนาจของผลประโยชน์และก็มาเห็นความสำคัญของชีวิตส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบท อยู่ในชุมชนหมู่บ้าน มีฉะนั้น ชุมชนหมู่บ้านจะล่มสลาย อยู่ไม่ได้.. เรื่องของสุขภาพนั้นมันไม่ได้เกิดโดยเฉยๆ แต่จะเชื่อมโยงไปกับระบบอื่นๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น เช่น ระบบเศรษฐกิจ สังคม ชีวิตเกิดบนฐานนี้ อยู่ได้เพราะฐานนี้ เพราะฉะนั้นระบบสุขภาพของเรา เวลาจะฟื้นฟู บูรณะพัฒนา จะต้องมองถึงระบบอื่นซึ่งมาเชื่อมโยง ทำให้เกิดเป็นระบบที่สมบูรณ์ขึ้นมา...”

สุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์

...การสัมมนาครั้งนี้จึงถือเป็นการเริ่มจุดประกายร่วมกันว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะร่วมกันฮั้วบงเขาให้เขยื้อน...

เวทีจุดประกายสัจจวาระระดับภูมิภาค 6 เวที มีผู้ร่วมกว่า 1,700 คน มีทั้งผู้นำชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช้าราชการ นักการเมือง สื่อมวลชนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป

ภาคอีสานตอนบน : วิถีชีวิต วิถีแห่งสุขภาพของพี่น้องอีสาน

สถานที่จัด : ชอนแก่น

สามเส้าทางคัน

ทางคันหมอบ	นั้นไม่มี	อ้างสาเหตุ
อันวิชา	มีอยู่ทั่วไป	ทุกทิศ
อย่านอนรอ	โรคคุกคาม	ค่อยวิ่งมา
หาหมอเอา	ทั้งสามหมอบ	สายเกินไป

พุทธองค์	ทรงสอนสั่ง	แก่ที่เทศ
เรื่องอาภท	จะไม่เกิด	อย่าสงสัย
คนเขี้ยวนี้	ไม่ยอมเชื่อ	พระจอมไตร
เลขทุกขใหญ่	ใจไม่สู้	ทุกขทวี

หมอบเบอนาค	โกมาระพัต	พุทธเจ้า
สามก่อนเส้า	คั้งหมอบอยู่	ให้คงที่
ชาสามอย่าง	ผสมกัน	จะเปรวมปรี
ฮิวฮิว	มีแค่สุข	ไว้ทุกขเฮย

หมายเหตุ : มีคำคิดโรคภัยต่างๆ มีอยู่ 3 เล่ม ได้แก่ มีคของพระพุทธเจ้า มีคของหมอบคนไทย และมีคของแพทย์แผนปัจจุบัน (ของหมอบเบอนาค)

พระมหาแลดม ฎีกาสาโร วัดป่าบ้านโนนม่วง จ. ชอนแก่น

ภาคอีสานตอนล่าง : หน่วยงานสาธารณสุขจะกระจายอำนาจ
สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร

สถานที่จัด : นครราชสีมา

“ภาวะเกษียณโยงโยนครือข้าชบริการ ภายใต้องค์การประสานภาคี
ท้องถิ่นเชื้อให้ประชาชนทุกที่ ดีกว่าต่างคนต่างพายไว้กรอบคึกา”

พญ.รุจิรา มังคละศิริ

ภาคใต้ตอนล่าง : ศาสนธรรม กลไกสำคัญขับเคลื่อนระบบสุขภาพ

สถานที่จัด : นราธิวาส

“อิสลามถือว่าการมีสุขภาพที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และท่านศาสดาก็ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องดังกล่าว ส่วนเรื่องการใช้เวลา สาเหตุหนึ่งที่ประเทศไทยอยู่ในภาวะล้มละลายทางเศรษฐกิจ เพราะคนไทยไม่รู้จักการใช้เวลาให้คุ้มค่า มักมีเวลาว่างมากเกินไป อีกเรื่องหนึ่งคือหากพูดถึงในเรื่องของสุขภาพคือ พฤติกรรมการบริโภค ในคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮาดิษ (พระวจนะของท่านศาสดา) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนเรื่องชนิดอาหารที่เราจะบริโภคได้ ต้องสะอาดและดี นั่นคือ หากอาหารอย่างเดียวแต่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีคุณค่าทางอาหารก็ไม่สนับสนุนให้บริโภค”
 อุตสาธ มัชซูร ทยียอับดุลเลาะห์ ได้สรุปแนะนำ ได้ะรอ

ภาคใต้ตอนบน : จากจิตสำนึกแห่งสุขภาพสู่คุณภาพแห่งสุขภาพ

สถานที่จัด : นครศรีธรรมราช

“ควรให้ได้สุขภาพกันระหว่างทุกระบบ ทุกระบบต้องช่วยกันอย่าไปมุ่งเพียงสิ่งเฉพาะส่วน ทุกคนในสังคม ควรจะรับรู้ว่าจะต้องมีบทบาทภารกิจด้วยกันทุกคน ไม่ควรจะไปโทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ละส่วนจะต้องมาโทษตัวเองก่อนว่าเรายังมีข้อบกพร่องในเรื่องใดบ้าง” วิกรม ทองสงค์

เสียงของผู้คนไม่เลือกชั้นวรรณะ ได้เริ่มขึ้นแล้ว เป็นเสียงสะท้อนความคิดจุดประกายไปสู่การจัดทำกฎหมายแม่บทด้านสุขภาพ และการปฏิรูประบบสุขภาพในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน ซึ่งเรื่องนี้ไปไกลและกว้างกว่ามิติทางการแพทย์และสาธารณสุขเชิงนัก

สานต่อภูมิปัญญา

“การปฏิรูปสุขภาพ นอกจากจะต้องให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดแล้ว สิ่งสำคัญที่ควรยึดเป็นหลักการสำคัญคือ เรื่องสุขภาพพอเพียง ซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพดีด้วยการใช้ทรัพยากรวิชาการ และทางเลือกในการดูแลสุขภาพที่พอเหมาะพอดี ผสมผสานระหว่างวิชาการ เทคโนโลยีขั้นสูงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ไม่สุดโต่งไปด้านใดด้านหนึ่ง ถ้ายึดหลักการสุขภาพพอเพียง จะสามารถจัดระบบสุขภาพที่ใช้ทรัพยากรของประเทศที่มีจำกัด ทำให้คนไทยมีสุขภาพดีถ้วนหน้าได้จริง”

ศ.นพ. จรัส สุวรรณเวลา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สปสช.

๓ ตลาดนัดในครั้งอดีตนอกจากจะเป็นสถานที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าแล้ว ตลาดแต่ละแห่งยังเป็นสถานที่ของกาหนดหมาย พบปะสังสรรค์ ถาพได้สารทุกข์สุกดิบของผู้คนในชุมชนละแวกนั้นๆอีกด้วย หากจะพูดว่าตลาดมีความสำคัญเสมือนหนึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน ก็คงจะไม่ผิด

เมื่อวันเวลาผ่านไป สิ่งใหม่ๆที่เป็นความเจริญทางด้านวัตถุหลายอย่าง ได้เข้ามาแทนที่สิ่งเก่าๆ โดยแผ่ขยายแสนยานุภาพออกไปทั่วทุกหย่อมหญ้า ทำให้ “ตลาด” ที่เคยเป็นที่ “นัด” หมายกัน...**ตลาดนัดที่อุดมไปด้วยวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น** อาจจะไม่ค่อยค่อยสูญหายไป

ตลาดนัดปฏิรูป (ระบบ) สุขภาพ หรือ ตลาดนัดสุขภาพ จึงได้ถูกจัดขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม ในระหว่างวันที่ 1-5 กันยายน 2545 ที่ศูนย์การประชุมและแสดงนิทรรศการอิมแพ็ค เมืองทองธานี ด้วยความพยายามที่จะพลิกกลับมาเรื่องสุขภาพให้กลับคืนมาสู่มือประชาชนอีกครั้ง เพื่อให้ผู้คนในชุมชนได้รับรู้และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันว่าวิถีชีวิตที่เคยเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีแต่ครั้ง

แต่ก่อน ภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้สั่งสมสืบทอดกันมา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ล้วนเชื่อมโยงกับสุขภาพของผู้คนแต่ละคนในแต่ละชุมชน สุขภาพหรือสุขภาพวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ จึงเป็นเรื่องของการเรียนรู้และวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ของแต่ละคน

ตลาดนัดสุขภาพมีบรรยากาศของงานที่สำคัญ 3 ส่วน คือ บรรยากาศของงานตลาดนัดสุขภาพ บรรยากาศของงานตลาดนัดวิชาการ และบรรยากาศของการจัดเวทีสาธิตสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

ตลาดนัดสุขภาพ มีการจัดนิทรรศการ สาธิต และแสดงกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพของหน่วยงาน องค์กรและประชาคมต่างๆจากทุกภาคส่วนของประเทศ บนพื้นที่กว่า 15,000 ตารางเมตร เพื่อขยายแนวคิดตามทิศทาง “สร้างนำซ่อม” โดยจัดให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มีกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพที่มีความหลากหลาย อาทิ *สวนแห่งความสุข* *คุ้มสุขภาพครอบครัว* *คุ้มสื่อสร้างสุขภาพ* *คุ้มบ้านสร้างสุขภาพ* *คุ้มเรียนรู้สู่สุขภาพ* *ตลาดนัดชาย* *สินค้าสร้างสุขภาพ* *การแสดงวัฒนธรรม 4 ภาค*

เสวนากับคนดังร่วมไฮไลต์ระดับสุดยอดสุขภาพ การ
แสดงของบุญสร้าง บุญซ่อม กิจกรรมร่วมด้วยช่วยไทย
กิจกรรมชวนคนไทยให้ความเห็น เป็นต้น

ตลาดนัดวิชาการ เป็นการจัดเวทีวิชาการที่ไม่ผูกขาด
โดยนักวิชาการ แต่ประชาชนทุกคนสามารถร่วมแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ประสบการณ์ด้านสุขภาพด้วยกันได้ ใน
เรื่องต่างๆ อาทิ มีนหรือจริง : อบค.สร้างเสริมประชาคม
สุขภาพ สุขภาพจิตวิญญาณ : สุขภาพที่ยั่งยืน
อำนาจรัฐกับสุขภาพคนเล็กคนน้อย กองทุนหมู่บ้าน
กับการสร้างสุขภาพ มีนหรือจริง เป็นต้น

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นการทดลองจัด
 “เวทีสมัชชาสุภาพ” โดยให้หน่วยงาน องค์กร
 และประชาคมต่างๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้
 ร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อ
 การจัดทำพ.ร.บ.สุภาพ แห่งชาติเพื่อจะได้นำข้อ
 เสนอทั้งหมดไปจัดทำพ.ร.บ.สุภาพให้ตรงกับ
 ความต้องการของประชาชนคนไทย

ฟังพากลัก

“เรามีความคิดว่า น่าจะมองระบบสุขภาพให้ครบทั้งระบบ ไม่ใช่คิดแค่เรื่องสาธารณสุขและเรื่องการแพทย์เท่านั้น แล้วสร้างร่วมขึ้นมา จะได้คิดเรื่องตัวร่วม ชี้นำให้ครบ จึงเกิดคณะกรรมการปฏิรูประดับชาติ และเกิด สปรศ. ขึ้นมาเป็นแกนทำงานนี้ โดยต้องมีการทำงานสร้างความรู้ทางวิชาการนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคม สื่อสารกับทุกกลุ่มให้เข้ามาร่วม เพื่อออกพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติมาเป็นธรรมนูญสุขภาพ”

แพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์ รองประธาน สปรศ. (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

Wระจนะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า “อโรคยา ปรมาลาภา” ทำให้มองเห็นภาพได้ว่า “สุขภาพะ” หรือ “สุขภาพ” ช่างเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่สำหรับมนุษย์ทุกคน การปฏิรูประบบสุขภาพจึงเป็นงานที่ใหญ่และยากมาก จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือหรือกลไกที่ทรงพลังจึงจะขับเคลื่อนเรื่องนี้ได้

การปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ ต้องการการปฏิรูปหลายระดับอย่างรอบด้านไปพร้อมๆกัน ทั้งการปฏิรูปวิธีคิด ปฏิรูประบบและโครงสร้าง ปฏิรูปวิธีชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพ มิใช่แค่ทำกฎหมายออกมาเพื่อบังคับใครๆ เท่านั้น

“เรื่องการปฏิรูปการเมืองที่ว่่าสำคัญแล้ว ยังสำคัญน้อยกว่าเรื่องของการปฏิรูประบบสุขภาพเพราะการเมืองเป็นเพียงกลไกการตัดสินใจในสังคม กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือการเมืองคือวิธีการ ในขณะที่สุขภาพคือตัวสาระสำคัญ เพราะสุขภาพคือรากฐานของชีวิตมนุษย์แต่ละคน” ศ.ดร.บวรศักดิ์ สุวรรณโณ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือ กลไก หรือยานพาหนะที่จะนำพาสังคมไทยไปสู่การปฏิรูประบบสุขภาพจึงต้องออกแบบให้เหมาะสม เพื่อให้ขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปได้ ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเหลี่ยมเขาเพื่อการทำสิ่งที่ยาก โดยผนึกพลังร่วมระหว่างภาคการเมือง ภาควิชาการ และภาคประชาชนอย่างสมานฉันท์ จึงถูกนำมาใช้

คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.) ทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงระดับชาติ ทำงานผ่านคณะกรรมการ 4 ชุด โดยมีสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.) ซึ่งเป็นองค์กรเฉพาะกิจภายใต้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และทำงานภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล แต่สามารถทำงานได้อย่างอิสระ เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนในสังคมได้อย่างหลากหลายและคล่องตัว เพื่อชวนคนไทยร่วมปฏิรูประบบสุขภาพกันอย่างกว้างขวาง

โครงสร้างคณะกรรมการ ปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (กปรส.)

	ประธาน นายกัณฺฐนที	
	รองประธาน นส.ประจำสำนัก นายกัณฺฐนที กรรมการ	
รองประธาน สาธารณสุข		ผู้ทรงคุณวุฒิ (นายไพโรจน์ นิสาณนท์)
โดยตำแหน่ง		ผู้ทรงคุณวุฒิ
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข		นายไพโรจน์ นิสาณนท์
ปลัดกระทรวงพาณิชย์		นายสมภา จงรจน ณ สุตะธา
ปลัดกระทรวงมหาดไทย		นายเกษม สุวรรณสุข
ปลัดกระทรวงแรงงาน		นายจรัส สุวรรณเวลา
ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ		นายณรงค์ ปริญญิตติกิจ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ		นางสาวทัศนีย์ บุญทอง
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข		นายบรรลุ ศิริพานิช
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย		นายบรรศักดิ์ สุวรรณโณ
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา		นายประเวศ ธีระ
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน		นายอภิชาติ ไชโยศิริ
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา		ณศิริคนสนิท เจริญสุข
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		นายสมชาย กุศลนสนธิ
อธิบดีกรมประมง		นายธัมมสาร สยามภานา
อธิบดีสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข		นายชาติ วิจิตรนที
กรรมการและเลขาธิการ		
ผู้อำนวยการสำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปส.) (นายชาติพล จินดาภิเษ)		

“ทราบได้ที่ยังต้องให้คนอื่นมาชี้แนะ
บอกว่า คุณต้องแปร่งพื้นนะ คุณอย่าสูบบุหรี่นะ
คุณอย่าดื่มเหล้านะ คุณอย่าไปที่ฮวงเสเพลนะ
ถ้ายังคงอยู่ในสภาพอย่างนี้ มันก็ต้องเป็น
ตัวบ่งชี้ว่าคนไทยคิดอย่างไรกับเรื่องสุขภาพ
ของตนเอง” คุรบาทสุทธินันท์ ปรัชญพฤกษ์
อนุกรรมการสร้างความร่วมมือทางสังคม

“ผมคิดว่าคณะอนุกรรมการอกร่างพระราช
บัญญัติสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้ ไม่เหมือนคณะ
อนุกรรมการอกร่างกฎหมายทั่วๆ ไป ที่มานั่งระดมสมอง
กันแล้วก็กลับบ้าน แต่ผมว่าคณะอนุกรรมการชุดนี้
เหมือนคนรับจ้างสร้างบ้านมากกว่า เป็นคนรับจ้างสร้าง
บ้านที่เจ้าของบ้านถามได้ตลอดเวลา มีความคิดของ
ชาวบ้านเป็นคำตอบแทนในการสร้างบ้าน...บ้านแห่ง
ความสุขของคนไทย” ชาตุนะชาตรี ไขอาณูกิจ อนุกรรมการ
อกร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

“การปฏิรูประบบสุขภาพที่เรา
กำลังทำนั้น เป็นสิ่งที่ดี เพราะมันเป็นฐาน
ชุมชนที่สำคัญทั้งของปัจเจกบุคคล ชุมชน
และระดับประเทศ การทำให้คนมีสุขภาพ
หรือสุขภาพะที่ดี นับเป็นทุนที่พิเศษสำหรับ
สังคมของเรา” **ผศ.ดร. เว็ลเช็ด วีโรจนโครวรัตน์**
อนุกรรมการสื่อสารสาธารณะฯ

“ที่ผ่านมาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนเงินที่สูง
มาก แต่ในขณะที่เรากำลังคิดว่าสุขภาพของประชาชนไม่ได้ดีขึ้น
เท่าที่ควร ดังนั้นเราจะต้องทำให้ประชาชนหันกลับมาพึ่งพาตนเองใน
ด้านสุขภาพให้มากที่สุด การนำเทคโนโลยีทางการแพทย์มาใช้ก็ต้อง
พิจารณาอย่างถี่ถ้วน อย่าเอามาใช้กันอย่างหุนหันพลันแล่น อย่าตามฝรั่งไป
จนสุดกู่ เราจะเจ็บ เพราะเมื่อไหร่ที่เราใช้สิ่งใหม่ ๆ ตามเขา เขาก็จะ
พัฒนาสิ่งใหม่่ออกมาอีกเรื่อยๆ เพื่อทำกำไรให้มากขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด
เนื่องจากเขาเก่าๆ เครื่องมือเก่าๆ มันราคาถูกลง...สมมติว่ามีความ
จำเป็นอย่างหนึ่งที่ต้องมีการปฏิรูประบบสุขภาพสำหรับคนไทย”
ศ.นพ. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ อนุกรรมการการออกวางพระราชบัญญัติ
สุขภาพแห่งชาติ

“เห็นได้ว่ากระบวนการจัดทำพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติได้เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในทุกขั้นตอน ได้นำมาวิเคราะห์ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และโดยเนื้อหาของร่างกฎหมายดังกล่าว ประชาชนยังจะมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องอีกในกลไกคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ โดยมีกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ หรือเฉพาะประเด็นรองรับอีกด้วย ซึ่งเป็นกลไกและกระบวนการที่สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 อย่างยิ่ง” ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ อนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ

นี่คือกลไกการสร้างความรู้ บริหารความรู้ และจัดการให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งทั้งสังคม ด้วยจิตวิญญาณของการสร้างสุขภาวะร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

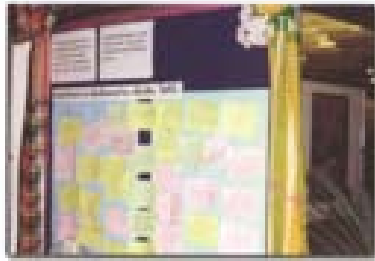

หลากหลายทั่วทิศ

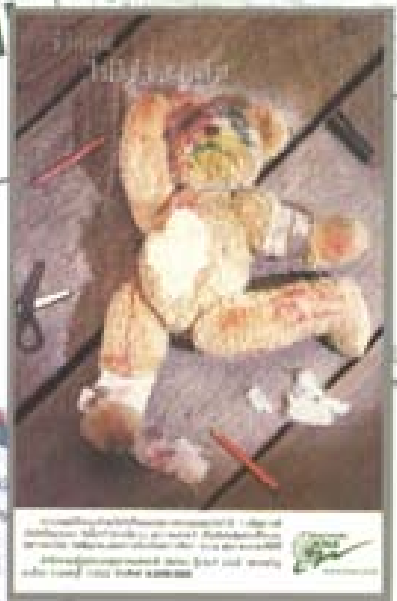
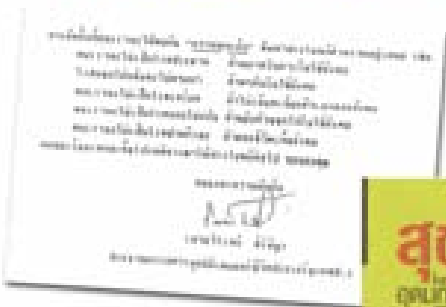
“ผมขอพูดในฐานะประชาชนคนหนึ่ง
นะครับ ผมมองว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นเสมือน
ธรรมนูญชีวิต ชีวิตก็คือสุขภาพ สุขภาพก็คือชีวิต
สำหรับประชาชนทั่วไปสุขภาพเป็นเรื่องสำคัญ
เพราะเขาจะมีกิน มีชีวิตอยู่ต่อไปได้หรือไม่ อยู่ที่
สุขภาพ มิใช่เงินเพียงอย่างเดียว เงินซื้อสุขภาพที่
ยั่งยืนไม่ได้ ผมปรารถนาที่จะเห็นกฎหมายฉบับนี้
ออกมาเป็นธรรมนูญชีวิตให้กับคนไทยทุกคน”

พีชัช ศรีใส ประธานคทกนิย

วิถีชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันไป แม้ว่าจะได้ชื่อว่าเป็นสังคมไทย ที่อยู่ภายใต้ผืนแผ่นดินเดียวกันก็ตาม ดังนั้นการที่จะให้สังคมเล็กๆ แต่มีความหมายที่ยิ่งใหญ่จากแต่ละแห่งได้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้นพร้อมๆ กัน เพื่อหลอมรวมเป็นสังคมขนาดใหญ่ เป็นสังคมของประเทศที่ได้ร่วมกันคิดเรื่องของสุขภาพในมิติใหม่ได้นั้น จึงต้องกำหนดเส้นทางของการเคลื่อนไหวสังคมขึ้น โดยนำยุทธศาสตร์ของการสื่อสารสาธารณะเข้ามาช่วย ขับเคลื่อนพลังแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

ความรู้สึกนึกคิดในทุกมุมมองของประชาชนคนไทยที่มีต่อพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติที่หัดงโหลห้รามาจากทั่วทุกทศ จึงได้ถูกนำมาปะคิดปะค่อ เรืองร้อย วิเคราะห์และสังเคราะห์กอปรเข้ากับองค์ความรู้ทางวิชาการเพื่อให้เป็นร่างกฎหมายที่จะเป็นธรรมนุญสุขภาพคนไทยทั้งดงรามาสมดังเจดจ่านงของคนทั่วทั้งดงคค

ร่วมคิดทั้งแผ่นดิน

“เอาเงินมาแลกกันคนละบาท
สุดท้ายได้กลับมาคนละบาท
แต่ถ้าเอาความคิดมาแลกกัน
มันได้กลับไปเยอะมาก”

ไพฑูริย์ วิลานศิริธรรม ประธานคณะกรรมการ
จัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 จาก
“ประชาคม ทางรอดสุดท้ายในการปฏิชาติ”

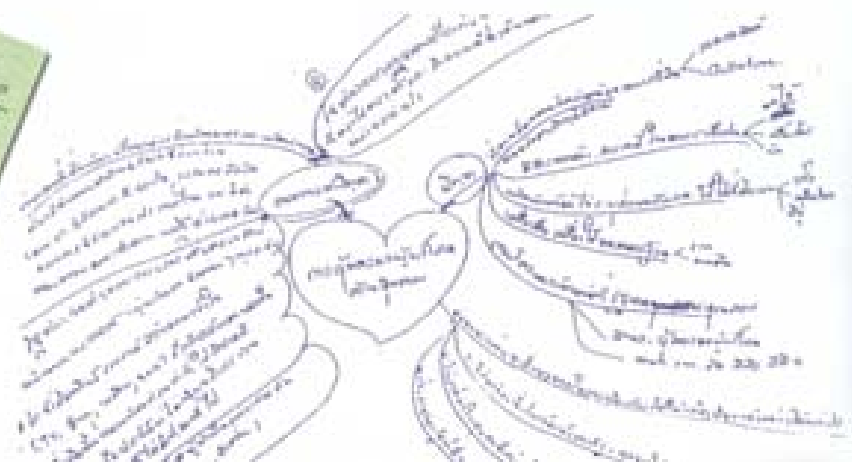

พรรณไม้ทุกชนิดในโลกนี้ ไม่ว่าจะ
เป็นต้นไม้ใหญ่ ต้นไม้เล็ก หรือแม้
กระทั่งต้นหญ้า ล้วนมีรากเป็นส่วนประกอบที่
สำคัญยิ่ง หากไร้ซึ่งรากแล้ว ต้นไม้นั้นย่อมไม่
สามารถยึดเกาะกับผืนแผ่นดินไว้ได้ แม้ต้นไม้
บางชนิดไม่จำเป็นต้องมีผืนแผ่นดินไว้สำหรับ
การมีชีวิตรอยู่ เช่น ต้นกล้วยไม้ที่มีรากอยู่ใน
อากาศ แต่แท้จริงแล้ว อากาศก็คือแผ่นดิน
ของกล้วยไม้ รากของต้นไม้และผืนแผ่นดินจึง
มักจะอยู่คู่กันและมีความสำคัญต่อกันอย่าง
ยิ่งยวดเสมอ

ช่วงเวลา 1 ปีแรกของการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ มีคนที่ร่วมเกาะเกี่ยวกันเป็นเครือข่าย เป็นภาคีในการให้ข้อคิดเห็นต่อ(ร่าง)กรอบความคิดระบบสุขภาพแห่งชาติและการปฏิรูประบบสุขภาพเป็นจำนวนมากถึงกว่า 300 เครือข่าย กว่า 1,500 ภาคี ซึ่งนับเป็นจำนวนผู้คนร่วมครั้งแสน โดยเครือข่ายในครั้งนี้เป็นเครือข่ายภาคีพื้นที่ใน 69 จังหวัด และเครือข่ายภาคีเฉพาะรวม 14 เครือข่าย อาทิเช่น เครือข่ายผู้พิการ เครือข่ายสุขภาพวิถีไทย เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคอีสาน เครือข่ายภูมิปัญญาถ้ำนา เครือข่ายหมออนามัย เครือข่ายผู้หญิง เครือข่ายประชาคมคนจน เครือข่ายแรงงานนอกระบบ เครือข่ายอส. เป็นต้น

- ๑) ๑๐๐%
- ๒) ๑๐๐%
- ๓) ๑๐๐%
- ๔) ๑๐๐%
- ๕) ๑๐๐%

วันที่ ๑๒/๑๒/๒๕๕๖
๑๒/๑๒/๒๕๕๖

ลำดับ	ชื่อหน่วยงาน	ชื่อผู้แทน	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์	อีเมล
๑	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๒	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๓	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๔	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๕	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๖	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๗	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๘	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๙	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th
๑๐	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	นางสาวกัญญา	ผู้อำนวยการ	๐๒-๒๖๕๔๕๕๕	gkanya@do.go.th

ในห่วงโซ่ปีที่ ๒ ตั้งแต่เดือนมีนาคม-เดือนเมษายน ๒๕๕๖ มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อสาระสำคัญของการร่างพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติขึ้นในระดับอำเภอ...แม้ว่าช่วงเวลานี้จะเป็นฤดูกาลแห่งความร้อนระอุของเมืองไทยก็ตาม แต่ภาพของผู้คนที่ทยอยกันมาฟังเรื่องราวของพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติกับแฝงไว้ซึ่งความกระตือรือร้น และพร้อมที่จะให้ข้อคิดเห็นอันเป็น “เสียง” ที่มีความหมายต่อการปรับเปลี่ยนสาระในพ.ร.บ. คุณค่าของพ.ร.บ.นี้จึงมิได้เกิดจากการบรรจุเพียงแค่ตัวหนังสือที่สร้างสรรค์มาจากความต้องการของผู้คนเท่านั้น แต่ได้บรรจุซึ่งความรู้สึก ความหวังที่มีอย่างเต็มเปี่ยมไว้ด้วยซึ่งนับเป็นความคิดเห็นในระดับรากหญ้ารวมกว่า ๕๕๐ เวิร์ที่มีผู้คนจากทุกภาคีเข้าร่วมเวทีรวมกันกว่า ๔๐,๐๐๐ คน

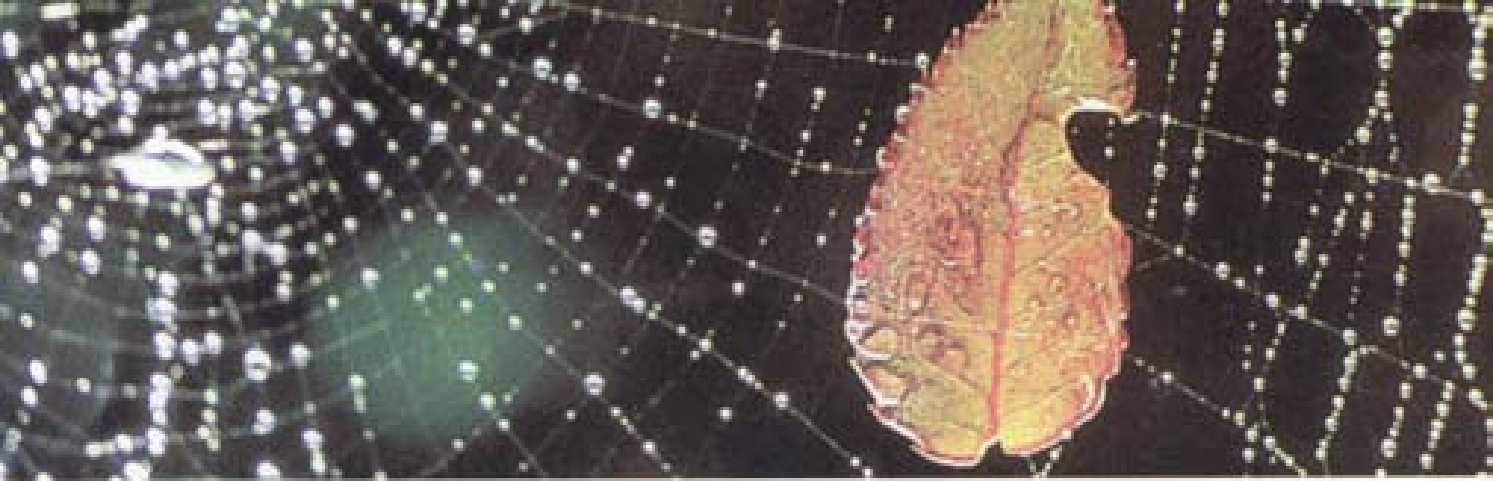

ดึกทอสายใย

“มองแววตาทุกคน เบียมสุขสันระคนสุขสันต์
ยิ้มแฉ่งเข้าใจกัน คาสบประสานโมตรีฉายมา
ดวงฤทัยทุกดวง ถ่วงด้วยรักและแรงศรัทธา ปรารถนาในสิ่งเดียวกัน
ความคลางแคลงหายไป โลกสถโตคืนมาอีกครั้ง
ฟ้าหลังฝนงามตา ความมืดโรยรา มลายหายไป
มีแต่ความเข้าใจ อุณหภูมิโมตรีต่อกัน ผ่านมานั้นคืนมันกลับไป
อันคนเราทุกคน ต่างเกิดมาควรพาหึงกัน มีโมตรีสัมพันธ์
โลกนั้นสดใส จงมารวมพลังร่วมสร้างสรรพจักรไร้อุททัย
จับมือกันเดินก้าวไป มุ่งสู่จุดหมายอนาคตเรา”
บางส่วนของเพลง “ใจประสานใจ” คำร้องโดย มนต์รี มสพันธ์
ทำนองโดย ทนงศักดิ์ อภากรณ์ศิริ

ก ความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันของเพื่อนคนไทยที่ได้ร่วมภารกิจในการปฏิรูประบบสุขภาพ ได้ก่อเกิดสายสัมพันธ์ที่เชื่อมร้อยใจและใจเข้าด้วยกัน เป็นสายใยที่ถักทอขึ้นมาจากระบวนการทางสังคม ร่างพ.บ.สุขภาพแห่งชาติที่ผ่านการเวลาของการบ่มเพาะจากสายตาที่พิจารณาด้วยหนังสือที่ปรากฏ จากพลังสมองที่ขบคิดอย่างถ่วงถี้ และจากสายใจที่รู้ซึ่งถึงความทุกข์ของตนเองและเพื่อนคนไทย ได้ถูกนำกลับมาสู่มือประชาชนอีกครั้งในเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดทั้ง 75 จังหวัดทั่วทั้งแผ่นดินที่จัดก่อขึ้นด้วยผู้คนหลายภาคส่วนถักทอกันในรูปของพหุภาคี มีผู้เข้าร่วมเวทีรวมกันราวครึ่งแสนคน รวมเป็นภาคีกว่า 3,300 ภาคีระหว่างช่วงเวลาของเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม 2545

เพื่อให้เจ้าของได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและสะท้อนปัญหาที่พบในตน ในครอบครัวและในชุมชน สังคมของตนให้เกิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยใช้พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติเป็นเครื่องมือ และเพื่อให้เกิดกระบวนการชักจูงสังคมในการร่วมกันผลักดันพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ...แม้ปรากฏการณ์เช่นนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยสำหรับการเริ่มต้นของวันใหม่ สำหรับการเดินทางอันยาวไกลไม่มีจุดจบ แต่เชื่อมั่นว่าในวันพุงนี้อาณาเขตของการเปลี่ยนแปลงจะแผ่ขยายออกไปทั่วทุกสังคมบนผืนแผ่นดินไทย และจะกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่เข้ามาแทนที่

จากเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัด ผู้เวที
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ภายใต้เส้นทาง “สาน
เครือข่าย ขยายพันธมิตร ร่วมคิดร่วมสร้าง
เส้นทางสุขภาพ” เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะให้
ประชาชนได้ทลอมรวมพลังของตนเองเข้ากับ
พลังของพันธมิตร ที่มีความเข้มแข็งเป็นทวีคูณ
และพร้อมที่จะขยายไปสู่มวลชนทั่วทุกแห่งหน

“ณ เวลานั้น องค์สมัชชาสุขภาพได้ปักธงในพื้นที่จังหวัดหนองคาย
แล้ว แม้จะเป็นจุดเล็ก ๆ แต่ก็คิดว่าจะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ เป็นการ
เกิดขึ้นของการเมืองภาคประชาชนตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย หมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชนชาว
ไทย ซึ่งจะเป็นกลไกหนึ่งของภาคสังคมที่จะช่วยเสริมกำลังของ
ภาครัฐในการคลี่คลายปัญหาด้านสุขภาพ เพื่อความผาสุกของ
ชาวหนองคาย ในนามของสมัชชาสุขภาพจังหวัดหนองคาย ขอ
ประกาศเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในอันที่จะร่วมกันระดมความคิด
สะท้อนปัญหาและความต้องการของพื้นที่เข้าสู่ร่างพ.ร.บ.สุขภาพ
แห่งชาติ และจะร่วมกันผลักดันให้เกิดพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ
เพื่อเป็นธรรมนูญด้านสุขภาพของคนไทยสืบไป” สุบรรณ เสนฐา
สุนต์ประธานงานประชาคมจังหวัดหนองคาย

คำประกาศสมัชชาสุขภาพสงขลา

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติสงขลา จากบุคลากร ครูอาสา ครูพี่เลี้ยง ครูพี่สอน และสถานประกอบการ ในนามสมัชชาสุขภาพสงขลาขอร่วมใจประกาศ วัตถุประสงค์ สงขลา ดังนี้

1. สมัชชาสุขภาพแห่งชาติสงขลา ขอเป็นต้นแบบในการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน ชีววิถีชีวิต และวิถีชีวิตที่ไม่เป็นพิษ ขยะครัวเรือน บุคคลมีวิถีชีวิตที่เกื้อหนุนสุขภาพในชุมชน โดยการมีส่วนร่วม วัฒนธรรม ทัศนคติ ประเพณี ความเชื่อของคน โดยไม่มีการใช้เงิน
2. เสริมสร้างชุมชน ในรูปแบบที่เป็นวิถีสุขภาพของสงขลา ส่งเสริมวิถีการดำเนินชีวิต ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสุขภาพ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสุขภาพ ส่งเสริม การงาน สสว. สงขลา และชุมชน และระดับชาติ อย่างชัดเจน
3. การใช้ความรุนแรงที่เป็นปัญหาของสงขลา ส่งเสริม การงาน สสว. สงขลา และชุมชน ส่งเสริมการ ฟื้นฟูวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมวิถีชีวิตของชุมชน และระดับชาติ
4. ฟื้นฟูวิถีชีวิตและการในการดูแลสุขภาพวิถีไทย ส่งเสริมมีส่วนร่วมและระดับชาติ ส่งเสริมวิถีชีวิต การบูรณาการและการส่งเสริมสุขภาพ ชีววิถีชีวิต และการงาน สสว. ชีววิถีชีวิต และวิถีชีวิตที่ไม่เป็นพิษ การพัฒนา ส่วนองค์กรร่วม ส่งเสริมวิถีชีวิตของวิถีชีวิตของประชาชนอย่างชัดเจน
5. การบริการสุขภาพและสาธารณสุข ส่งเสริมวิถีชีวิตของวิถีชีวิต ส่งเสริม ส่วนสุขภาพ ส่งเสริมวิถีชีวิตของวิถีชีวิต และวิถีชีวิตของวิถีชีวิตในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมวิถีชีวิตของวิถีชีวิต
6. สมัชชาสุขภาพสงขลา จะร่วมกับปวงชนและสถาบันสุขภาพเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาสุขภาพของปวงชนในท้องถิ่น ขอเป็นต้นแบบในการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน ชีววิถีชีวิต และวิถีชีวิตที่ไม่เป็นพิษ ส่งเสริมวิถีชีวิตของวิถีชีวิต
7. ฟื้นฟูวิถีชีวิตของวิถีชีวิต

"นี่นอพ่อ มารวมตัวกันเมื่อมี มันมืออยู่ ๑ ข้อ ข้อ 1 คืออีหยัง คำขานเพลง บริการบ่ดี ข้อนี้นอเฮาควรรแก้ ข้อ ๒ คนไทยแม่ สายยางอยู่เต็มคัง เดิมปาก คินออยากตาย กระตายบ่ดี คินตายแล้วมันคำพวง ข้อ ๓ คือจิงถูก กัดมันแมลง ผ่องน้ำเน่า ครวินพิช มันเป็นของมีฤทธิ์ กลับไม่ตี มันเหม็นเฮ้า ข้อ ๔ คือ จิงเฮาไปเข้าโรง พยาบาล รอลบสัง รอลคนหลาย จักเป็นโรคอีหยัง กระ บู้ แหวได้ มันแมนยา นี่นอพ่อ ข้อ ๕ หมอเดือนงูมี ปัญญา ถึงเวลา ละนอเฮา ถูกเบียดบังมานานแล้ว เฮาเป็นหมอชาวบ้าน ทางการเฮ้ย เเห็นเฮี้ยนหมอเดือน วิชาคนฟรี บ่มีเงินค้ำเงินเดือน มันแค่ยาฮากไม้ แหวได้มันแมนบุญ ข้อ ๖ เเห็นมีกองทุนสวัสดิการให้ ไนชุมชนมาตีหลายแห่งนอพ่อ รัฐบาลเห็น หมอให้เฮาสี ได้ค่อทุน ข้อ ๗ เด็กน้อยเล่นอยู่รุ่นๆ ของที่มันออก กำตั้งกาย ฮากาคนบ่วิสุทธ์ คีนบ่เชียวจริง ข้อนี้เฮาควรร แก้ นี่นอพ่อ ข้อ ๘ กินของเสีย ใส้ของปลอมมันแม่แม่ ของเก่าหมดอายุ ผู้ขายอ้งมาขาย ช่างบ่อายนอ ชุมเจ้า ที่นี่องเฮ้ย ข้อ ๙ ให้เฮาอยู่เฉยๆ เฮาสีเฮ็ดอี หยังกะตามเคย พวกหมู่เฮาบ่ควรจัว เฮาสีเฮาแวนนี่ หรือแหวได้ละพ่อแม่ ให้เฮาสีคิดคักๆ คิดหน่งๆ เฮา มาช่วยกันเคื้อ...ทีเฮอ" คำกลอนโดย ชัมพร ชันแก้ว และประสิทธิ์ สุตะภักดิ์ จังหวัดอำนาจเจริญ

เจตนารมณ์ของชาวมหาวิทยาลัยพระนครโคกสุภา

๑. ร่วมฟื้นฟูวิถีปัญญา วัฒนธรรม เพื่อนำสู่การ
สร้างปัญญา ความรู้ ความรัก เพื่อการมีส่วนร่วม
ของทุกคนในชุมชนด้วยกระบวนการ โดยยึดถือ วิถีโดย
ใจ มีจิตอาสาเป็น ไร้รอยต่อ เชื่อมโยงทำกิจกรรม
ร่วมกัน

๒. ส่งเสริมวิถีปัญญาในการดูแลรักษาตนเอง
การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ โดยสนับสนุน
งบประมาณด้านการพัฒนาองค์ความรู้ และส่งเสริม
การพัฒนาศักยภาพและการคุ้มครองจากภัยอันตราย
สู่ชุมชน

๓. ส่งเสริมเทคโนโลยีท้องถิ่น ให้ดำเนินการจัดบริการ
ด้านสุขภาพ ให้ตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขของชาว
สารคามสุขภาพ และมีหน้าที่ทำให้เกิดเวทีประชา
ชาวมั่นใจโดยอาศัยการระดมระดับพื้นที่

๔. สนับสนุนให้เกิดองค์การชุมชนของผู้บริโภค ที่
เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและหน่วยงาน
ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

“หมู่บ้านที่ยากจนที่สุดอยู่ที่จังหวัดน่าน แต่น่านเป็นจังหวัดที่เข้มแข็งที่สุด พืชตนเองที่สุด ธนาคารโลกใช้เกณฑ์จปฐ. มากำหนดเมืองน่าน นี่เป็นภัยคุกคามอย่างหนึ่ง นับเป็นโอกาสดีที่พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจะแก้ปัญหาทางกาช ใจ สังคมและจิตวิญญาณ” เรืองเดช จอมเมือง กลุ่มฮักเมืองบัว จังหวัดน่าน

จากยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเข็มนาสู่การจัดการทำร่างพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ภายใต้ความสมานฉันท์ของพันธมิตรกำลังจะนำไปสู่กระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ หรือธรรมนูญสุขภาพคนไทย ที่มีจิตวิญญาณของคนไทยเจือปนอยู่อย่างเปี่ยมล้นต่อไป

ไม่มีใครสูงค่าหรือมีความหมายมากกว่าใคร เพราะทุกคนมีความคิด มีเสียงเรียกร้องที่เท่าเทียมกัน เพื่อผลักดันให้เกิดธรรมนูญสุขภาพของเราทุกคน

สู่พื้นที่ปลายทาง

ค่อยๆ เก็บ
กอบความหวัง
ปิดความเศร้า
เปิดหน้าต่าง
จับความป่า
หีบความฝัน
ปีกความรัก
เริ่มต้นใหม่

ความทุกข์ทิ้งลงถึง
มัดรวมเป็นกำใหญ่
ที่หีบถมให้หมดไป
รับแดดใส่ที่สาตมา
ขึ้นเชิงลงมือหัน
ใส่กรอบแฉวนข้างฝา
ลงกระถางริมชายคา
อย่ารอช้าทำตัวเอง

สมมุติ จาก “ทาดขาว ดาวสวย และกล้วยตาก”

หากจะเปรียบชีวิตเหมือนการเดินทางอันยาวไกลแล้ว เส้นทางเดินที่ผ่านมาของแต่ละคนล้วนแล้วแต่แตกต่างกัน หากเราได้ย้อนมองอดีตแล้วอาจพบว่าชีวิตของคนบางคนช่างคล้ายคลึงกับเส้นทางที่เราเคยเดินผ่านมาเป็นยิ่งนัก แต่แท้จริงแล้วชีวิตของแต่ละคนต่างก็เป็นชีวิตของแต่ละคน เพราะในรายละเอียดของถนน หิน ดิน ทวายแต่ละเม็ดที่ผ่านกาลเวลาในแต่ละช่วง ย่อมมีความสมบูรณ์หรือสุกอร่านแตกต่างกันออกไป แต่เชื่อแน่ว่าในเงี้ยวหนึ่งของชีวิตคนไทยทั้งประเทศ ได้มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ที่ต้องจารึกไว้ร่วมกัน นั่นคือการสร้างสรวงค้นวัดกรรมทางสังคม...พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ...ธรรมนูญสุขภาพคนไทย

วันเวลาของช่วงชีวิตที่ผ่านมา ประสบการณ์ การผ่านร้อน ผ่านหนาว ทุกข์และสุขของแต่ละคน ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงให้เห็นอยู่ตลอดเวลา ทำให้รู้ซึ่งถึงเนื้อแท้แห่งความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น แต่วันเวลาแห่งอดีตในครั้งนั้นได้จบสิ้นไปแล้ว ทั้งไว้แต่ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เคยลืม บางส่วนจึงถูกนำมาวาดฝันไว้ในพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติที่จะเป็นกระจกเงาส่องตนเอง สะท้อนความคิดและความจริงของสังคมอันจะนำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาดังๆที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติจึงมีส่วนในการกำหนดชะตากรรมชีวิตและสังคมของผู้คน โดยอาจเปลี่ยนโลกของหยาดน้ำตา เป็นโลกของรอยยิ้ม...เปลี่ยนโลกแห่งความมืดมิด ไว้ซึ่งที่พึ่งพา เป็นโลกแห่งแสงสว่างที่มีคำตอบสำหรับการแก้ไข ปัญหาเพื่อวันพรุ่งนี้ที่ดีกว่า

กระบวนการการยกย่องพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติและการใช้พ.ร.บ.นี้ในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่การสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ เป็นกระบวนการที่ทุกองค์กรทั้งสังคมเข้ามาร่วมกัน ด้วยใจ พร้อมทั้งจะร่วมทุกข์ ร่วมสุข ไม่ทอดทิ้งกัน เห็นอก เห็นใจกัน โดยมีจุดหมายปลายทางร่วมกันคือ **การมีสุขภาพดีถ้วนหน้า** การเดินทางในครั้งนี้ถือเป็นภารกิจวิหาทัพ ที่ใหญ่ที่สุดของคนไทยที่จะเอาชนะความทุกข์ และสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ เป็นกองทัพที่ประกอบด้วยพลตั้งหรือพละ ๓ ประการคือ สังคมพละ ปัญญาพละ และ เมตตาพละ (ประเวศ ะสี)

เรื่องราวของการจัดทำพ.ร.บ.อันเป็นเสี้ยวหนึ่งของชีวิตนี้จะยังดำเนินต่อไปอีก โดยมีเงาแห่งวันเวลาติดตามไปอย่างไม่รู้จบ แต่แม้ว่าจะมีเส้นทางอีกยาวไกลที่ต้องฟันฝ่า จุดหมายปลายทางอาจจะดูคล้ายไกลลิบ มองไม่เห็นชัด ไม่รู้ว่าว่าจะถึง เมื่อใด และมีสภาพเป็นอย่างไร แต่เชื่อแน่ว่า ในอรุณรุ่งของวันใหม่ ณ จุดหมายปลายทางแห่งนั้นจะมีฝันที่เป็นจริงรอเราอยู่...แม้ว่าอาจจะต้องรอเป็นเวลานานหลายวัน...หลายเดือน...หรือหลายปีก็ตาม และเราจะเดินไปด้วยความหวัง ความสุข โดยไม่รู้สึกเจ็บเหงาหรือโดดเดี่ยวเพราะจะมีผู้คนร่วมเดินทางไปกับเราเพื่อร่วมกันผลักดันพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสุขภาวะที่สมบูรณ์ของแผ่นดินไทยของเราสืบไป

ท่ามกลางมวลมิตร

“เมื่อร่วมแรงแบ่งเบาภารกิจ
แสนยากก็พิชิตลงได้
เมื่อจับมือกุมมันเดินกันไป
แสนไกลก็กลับใกล้เหมือนก้าวเดิน”

บท “กัลยาณมิตร” จากเล่ม “ชีวิตงาม”

5 นวนที่ผ่านมามีอาจจะจะมีหลายคนที่เคยคิด เคยฝันถึง “สุขภาวะที่สมบูรณ์” แต่สิ่งที่ไม่ฝันมีอาจจะจะเป็นจริงได้ เพราะสำหรับเรื่องบางเรื่องแล้ว เราไม่สามารถที่จะใช้แรงกาย แรงใจของเราแต่เพียงลำพังได้ โดยเฉพาะในเรื่องของสุขภาพที่ถือเป็นอุดมการณ์ เป็นจินตนาการอันยิ่งใหญ่

แต่ในวันนี้นับเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับเราคนไทยทุกคนที่มี “เพื่อน” ผู้มาจากหลากหลายพื้นที่ หลากหลายชีวิตและประสบการณ์ มารวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ค่อเนื่อง และยาวนานในการจัดทำร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ทำให้เกิดแรงกาย แรงใจ ความนึกคิดที่เกิดจากการผสมผสาน และเชื่อมโยงกัน จนก่อเกิดเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ เป็นความนึกคิดอันเจิดจ้า เป็นกำลังใจและความพยายามที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางที่วาดฝันไว้ นั่นคือหนทางแห่งความสำเร็จของการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ

จากจุดเริ่มต้นของจินตนาการ ไปสู่วันวารของการบ่มเพาะ เพื่อถักทอสายใยให้ได้มาซึ่งนวัตกรรมสร้างสรรค์อันยิ่งใหญ่ ที่จะเป็นกุญแจไขไปสู่ทางออก

สำหรับทุกๆ คนนั้น ส่วนแล้วแต่เกิดจากพลังของมิตร ที่ได้ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ด้วยกันมาโดยตลอด

หนังสือทุกเล่มหากไว้ซึ่งบทสุดท้ายอันเป็นส่วนสำคัญของหนังสือแล้ว เราคงไม่สามารถปิดเล่มหนังสือเหล่านั้นได้

เพื่อเป็นการเก็บรักษามิตรภาพอันดีงามไว้ให้ยังยืนสืบไปจนเกิดการเล่าชานจากบรรพชนรุ่นหลัง บทสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้จึงขอจารึกเหล่ามวลมิตรทั้งหลายที่ได้มาร่วมสานฝัน จนเกิดเป็นพลังอันแรงกล้า อันจะนำพาเรา **ไปให้ถึง...ซึ่งจินตนาการ** ด้วยความซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง

หากเนื้อหาในบทนี้ขาดคบกบพร่องชื่อของเพื่อนเหล่าภาควิชาสุขภาพบางส่วน บางกลุ่มไป คณะผู้จัดทำต้องขออภัยและขอน้อมรับข้อผิดพลาดด้วยความจริงใจ โดยหวังว่าโอกาสต่อไป เราจะได้ช่วยกันเติมเสริมให้เต็ม

หนทางแห่งความสำเร็จ สำคัญที่วัด

นิดวิธี่ คีก็ทหาย กลายเป็นน้ำ
 สมาน้ำหน้า ค้ำคี่ จนคี่ทหาย
 เร็องคี่ๆ คนใจ่จับ ก็กลับกลาย
 เป็นเร็องร้าย อยู่ดมไป ไยมี่ดู
 ดูกรวิธี่ น้ำก็ทหาย กลายเป็นคี่
 กลายเป็นมี เป็นมนุษย์ สุดสวยทรู
 เร็องร้ายๆ คนคี่จับ กลับเท็อมหู
 เป็นเร็องคี่ ก็มีอยู่ ดูไคคี่
 ทาวีธี่ อย่างท้อใจ ที่ไม่อาจ
 เพราะความไ่ ความชลาต นำวีธี่
 ตัวสะสาบ อย่างสูงสุด ถูกทุทอวีธี่
 พลิกโลกก็คี่ เป็นโลกุคร์ ทุกข์ทจุดครอง

พุทธทาสภิกขุ

ภาคีเครือข่าย กรุงเทพมหานคร ชมรมอสม., สำนักคณาวังกรุงเทพมหานคร, ศาสนาว่าวกรุงเทพมหานคร, ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง, ประชาคมเอส, ชุมชนแสงศิริ, เครือข่ายพระโขนง, อีสานวิทธานี, ชุมชนอัศวิน, ชุมชนตลาดสุภาพงษ์, ชุมชนวัด, ชมรม ผู้สูงอายุ, กลุ่มอสมทวิเศษ, ชุมชนเครือข่ายบ้าน, องค์การโรตารี, สภากาชาดไทย, ชุมชนบ้านวัดประยูร **ภาคีเครือข่าย กระบี่** สภาอุตสาหกรรม, สจ., อบต.หาดหิน, ศูนย์ประสานงานแก้ปัญหาการระบาดทางสถิติ, ร.ร.บ้านสวนแดง, เครือข่ายหมู่บ้าน โครงการแก้ปัญหาความยากจน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดกาญจนบุรี** กลุ่มเกษตร อ.ท่าวุ้ง, อ.บ่อพลอย, อ.เสาวชัย, อ.ท่าม่วง, อ.ท่ามะกา, อ.บ่อพลอย, อ.เสาวชัย, กลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสาร อ.ไทรโยค, อ.ท่ามะขาม, กลุ่มเกษตรกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเกษตร อ.สังขละบุรี, กลุ่มเกษตรบ้านบนเขาแห่งเมือง อ.ศรีสวัสดิ์, กลุ่มคนว่างงาน อ.ท่าม่วง, อ.เมือง, กลุ่มครู อ.ท่ามะกา, กลุ่ม ครูคน, อ.พนมทวน, อ.เสาวชัย, กลุ่มชาวบ้านท่าไม้กวาดหัวขมาลัย อ.สังขละบุรี, กลุ่มนักเรียนคน, อ.พนมทวน, กลุ่มพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมน้ำพริกสามแม่พระเฮา, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อ.ทองผาภูมิ, อ.พนมทวน, กลุ่มเยาวชน อ.สามแม่พระ, กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาชุมชน อ.สามแม่พระ, อ.เมือง, กลุ่มสตรีอาสาสมัคร อ.เสาวชัย, กลุ่มสหกรณ์การเกษตร อ.ศรีสวัสดิ์, กลุ่มหนองขาวพัฒนา อ.ท่าม่วง, กลุ่มอบต. อ.ท่ามะกา, อ.ท่าวุ้ง, อ.ทองผาภูมิ, กลุ่มอนุรักษ์น้ำแม่กลอง อ.ท่าม่วง, เครือข่าย กลุ่มชุมชนในเขตเทศบาล, เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสวัสดิ. อ.ศรีสวัสดิ์, อ.สังขละบุรี, ชมกลุ่มเครือข่ายกะเหรี่ยงบ้านคลองมอญ อ.สังขละบุรี, ชมกลุ่มเครือข่ายบ้านนาสวน อ.ศรีสวัสดิ์, ชมรมก้านหิน ผู้ใหญ่บ้าน อ.เมือง, อ.หนองปรือ, อ.ท่าวุ้ง, อ.ท่ามะกา, ชมรมคนพิการ, ชมรมปากพรก อ.เมือง, ชมรม วัลเบ็งชาวลาดหญ้า, ชมรมสื่อมวลชนกาญจนบุรี, ชมรมอสม. อ.ทองผาภูมิ, อ.ท่าม่วง, อ.ท่ามะกา, อ.ไทรโยค, อ.บ่อพลอย, อ.มะขาม, อ.เมือง, อ.เสาวชัย, อ.ศรีสวัสดิ์, อ.หนองปรือ, อ.ท่าวุ้ง, อ.ศรีสวัสดิ์, อ.พนมทวน, สภาวัฒนธรรม อ.สามแม่พระ, อ.ทองผาภูมิ, อ.พนมทวน, อ.เมือง, อ.ศรีสวัสดิ์, อ.สังขละบุรี, อ.หนองปรือ, อ.ท่าวุ้ง, อ.ศรีสวัสดิ์, สโมสรโรตารี ทองผาภูมิ, สนง. ศึกษาธิการ, อ.ทองผาภูมิ, กลุ่มสงเคราะห์หมู่บ้าน, กลุ่มสตรี, องค์การ ิมน่า, สมาพันธ์ศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย, สภา ประชาสัมพันธ์จังหวัด, สถานีวิทยุโทรทัศน์, กลุ่ม **ภาคีเครือข่าย จังหวัดกาฬสินธุ์** กลุ่มเพื่อน กลุ่มสื่อมวลชน, สถานีวิทยุกระจายเสียง เอสดี, ชมรมก้านหิน ผู้ใหญ่บ้าน, แนนไทย, ชมรมสื่อมวลชน, หอการค้า, อบต., กลุ่มเยาวชน, ช่างราชการตำรวจ, กลุ่มชาวนา

เกษตรกร, กลุ่มออมทรัพย์, ชมรมผู้สูงอายุ, ศูนย์สาธารณสุข, กลุ่มเกษตรผสมผสาน, สสจ., กลุ่มผู้คิดเรื่องเอสดี, บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน, เครือข่ายหมอดอนาเมือง, ชมรมลูกเสือ, อบจ., สรภ.ภาพสินธุ์, สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ร.พ.ธีระวิวัฒน์, มูลนิธิศูนย์รวมชุมชนวาระที่ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดกำแพงเพชร** ชมรมอสม., กลุ่มเกษตรกร, ประชาคมหมู่บ้าน, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมคนพิการ, ชุมชนเกาะทวี, ชมรมแพทย์แผนไทย, กองทุนหมู่บ้าน, พอส., สมาคมผู้สื่อข่าวและหนังสือพิมพ์, สภาทนายความ, อบจ., สสจ., ศูนย์ กศน., ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ชมรมเกษตรจังหวัด, ศูนย์การกีฬา, สรภ.กำแพงเพชร, เทศบาล ต.สามกระบือ, อบต.วังชม, เทศบาล ต.นครชุม, เครือข่ายหมอดอนาเมือง, สภาสตรี, สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดขอนแก่น** กลุ่มทอผ้าอ้อมสี่ธรรมชาตินพพรพรรณ, กลุ่มศึกษาระบบน้ำ อ.น้ำพอง, กลุ่มนักวิชาการ ม.ขอนแก่น, กลุ่มพระธรรมพิทักษ์สามัคคี, กลุ่มศึกษารวมชน, กลุ่มพท-อวต, กลุ่มอบต.-เทศบาล, กลุ่มซีได้น้อย, กกก.ประสานงานองค์การพัฒนาเอกชนอีสาน, เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน, เครือข่ายผู้บริโภค, เครือข่ายพัฒนาฟื้นฟูป่าดงพญาไฟ, โครงการพัฒนาชุมชนแออัด, ชมรมชาวบ้านฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน อ.น้ำพอง, ชมรมอสม., ชุมชนหลังฟ้ารุ่งเทพารักษ์, ประชาคม ต.ทุ่งไผ่, มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตดี, มูลนิธิองค์การชาวบ้าน, ศูนย์การศึกษาพิเศษ, ศูนย์สตรีอีสานเพื่อการพัฒนาสตรี, คณะวิสาหกิจจัดการ ม.ขอนแก่น, สถาบันวิจัยและพัฒนา ม.ขอนแก่น, โสภศึกษา, ทอการค้า **ภาคีเครือข่าย จังหวัดจันทบุรี** กลุ่มเกษตรกร, กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร, ชมรมอสม., ชมรมแอโรบิค, ชมรมผู้สูงอายุ, กลุ่มแพทย์แผนไทย, กลุ่มสตรีพัฒนา, กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน, กลุ่มออมทรัพย์, ร.พ.พระปกเกล้า, สรภ.วังโพธิ์พระมี, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, เครือข่ายประชาคมจันทบุรี, ประชาคมจังหวัด, สโมสรไลออนส์, สสจ. **ภาคีเครือข่าย จังหวัดฉะเชิงเทรา** ชมรมอสม., กลุ่มที่จะออมทรัพย์, กลุ่มแม่บ้าน, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมแพทย์แผนไทย, เกษตร, ศูนย์ประสานงานองค์กรเอกชน, ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนไทย, ชมรมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต, สสจ.กิ่งอำเภอคลองพนมสารคาม **ภาคีเครือข่าย จังหวัดชลบุรี** กลุ่มแม่บ้าน, องค์การชุมชน, กลุ่มสตรีโคกสุวรรณพัฒนา, ประทีปธรรมสถานศรีราชา, ชมรมสุขภาพ, ร.พ.ศรีราชา, มินตีนิ, กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน, กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา, ศูนย์ภาพประชาชน, กลุ่มแรงงานด้านสุขภาพในการทำงาน สาธารณสุขชุมชนภาคกลาง, อ.เพื่อการเกษตร ม.บูรพา, สสจ., สภาเทศบาลเมืองแสนสุข, **จังหวัดชัยนาท** กลุ่มเครือข่ายกองทุนเพื่อ

กองทุนสวัสดิการธนาคารชุมชน, ชมรมออกกำลังกาย, กลุ่มประชาธิปไตย, องค์การคกก.อิสลาม, กลุ่มสตรี, กลุ่มเกษตรกร, องค์การชาวบ้านสภากร
 ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ประชากรจังหวัด, สสจ. ฉะเชิงเทรา, สมาคม
 แพทย์และสมุนไพร, ประชากรแปลงยาว, อ.ท่าตะเกียบ, กลุ่ม
 เขื่อน, สสอ.เมือง, อบต.บ้านสอง, ร.พ.บางน้ำเปรี้ยว, ร.พ.
 ชมรมอสม., ชมรมสมุนไพรพันธุ์พืชไทย, ชมรมผู้สูงอายุ,
 สมาคมสว่างดุสิตธรรมสถาน, สมาคมสว่าง
 ร.พ.สมเด็จพระบรมราชเทวี, ชมรมอบต
 สนง.ประสานงานและพัฒนาระบบ
 ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการ
 และสหกรณ์, คณะมนุษยศาสตร์
 น.มิตซูมิ จำกัด **ภาคีเครือข่าย**
 สังคม อ.เมือง, กลุ่มนักบริหาร

ชุมชน, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มแม่บ้านทำข้าวโพด, กลุ่มแม่บ้านทำทราย, กลุ่มห้องกรรมจักรสานผักตบชวา, อ.สรรพยา, เครือข่ายชุมชนชาวชัยนาท, เครือข่ายพลังประชาชนคนชัยนาท, เครือข่ายพระนักพัฒนา, โครงการส่งเสริมประมงทรัพยากรสัตว์น้ำ, ชมรมหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมอสม. อ.วัดสิงห์, ประชาคมสุขภาพ 7 ตำบล, มูลนิธิบูรณะชนบท, กลุ่มออมทรัพย์, ร.ร. วัฒนะปราน, เครือข่ายดูนกกิจกรรมชมชนชาวชัยนาทและเพื่อน, ชมรมปกติอสม., มูลนิธิบูรณะชนบท, หอการค้า, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, แม่บ้านเกษตรกร, สหภาพธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, เครือข่ายปวงราชรัฐ, สถาบันวิทยุกระจายเสียงฯ, คกก.บริหารชมรมประมงสรรพยา, สสจ. **ภาคีเครือข่าย จังหวัดชัยภูมิ** ชมรมอสม., ศูนย์การศึกษาพิเศษ, สมาคมภาพพระแห่งชาติ, สมาคมครูชนบท, เครือข่ายประชาสังคม, กลุ่มคนรักสุขภาพบ้านหนองจรด, สมาคมจังหวัด, สปจ.ชัยภูมิ, เครือข่ายหมออนามัย, กลุ่มอนุรักษ์น้ำป่าชุมชน, กลุ่มองค์กรรักสุขภาพ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดอุตรดิตถ์** ชมรมอสม., เครือข่ายผู้นำจังหวัดสว., กลุ่มเกษตรยั่งยืน, กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มสตรี **ภาคีเครือข่าย จังหวัดเชียงใหม่** เครือข่ายเอสดี, สภา.เชียงใหม่, กลุ่มพัฒนาสตรีหมู่บ้าน, กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน, ชุมชนวัดบ้าน, องค์กรพัฒนาสตรีอำเภอ, ศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชน อ.เชียงแสน, กลุ่มพัฒนาสตรี, ชมรมผู้สูงอายุ, องค์กรพระสงฆ์, กลุ่มเกษตรทำนา, กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มทำน้ในสาวรส, กลุ่มอสม., กลุ่มอบต., กลุ่มข้าราชการบ้านนา, มูลนิธิรักถิ่นไทย, กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น, กองการปกครอง, สนง.ประมงศึกษาแห่งชาติ, ประชาคมหมู่บ้าน, หมอพื้นบ้าน, กลุ่มสตรีวิทอง, มูลนิธิส่งเสริมโอกาสผู้หญิงบริการ, กลุ่มการป้องกันและพัฒนาศูนย์สุขภาพชีวิต, ศูนย์อนุรักษ์หญิง, สสจ.อุตรดิตถ์, อ.เชียงของ, สบ.บ้านหัวขี้กวาง, บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง, กลุ่มเยาวชน, กลุ่มผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน, กรมการศาสนา, กลุ่มสมุนไพรม, มูลนิธิศึกษาพัฒนาประชาชนที่ราบสูง, ชมรมผู้พิการ, กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา, สสจ., ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, อบต., ร่วมด้วยช่วยกัน, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ชมรมทนต์อทันต, สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน, ร.ร.เชียงราชประชานุเคราะห์, อบจ., สภาทนายความ, ศูนย์กศน., ร.ร. ศูนย์ครองผู้บริโภคนานา, สนง.เกษตรจังหวัด, ชมรมกิตติคุณพัฒนาชุมชนอุตรดิตถ์, มูลนิธิเรือนร่มเย็น, สถาบันเพื่อการพัฒนา, กีฬาแห่งประเทศไทย, กลุ่มมิตรภาพ, สมาคมเพื่อการ YMCA, ชมรมทนต์เมือง, กลุ่มสร้างฝันวันใหม่, สโมสรผู้คิดเชื่อ, กลุ่มสื่อมวลชน, ชมรมศูนย์ครองผู้บริโภค, ทวีวัฒธรรมนิตภัคภาณุจนาภิเษกฯ, สถาบันวิทยุ และสติกไม้ อ.สันป่าตอง, กลุ่มจักรสานตะกร้าสาวพื้นสวนส้ม, เครือข่ายผ้าชนบทไทย, ศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่, ศูนย์เสริมพัฒนาการเด็ก, ชมรมกองทุนออมทรัพย์, ชมรมผู้สูงอายุ,

ร.ร.เชียงราชประชานุเคราะห์, อบจ., สภาทนายความ, ศูนย์กศน., ร.ร. ศูนย์ครองผู้บริโภคนานา, สนง.เกษตรจังหวัด, ชมรมกิตติคุณพัฒนาชุมชนอุตรดิตถ์, มูลนิธิเรือนร่มเย็น, สถาบันเพื่อการพัฒนา, กีฬาแห่งประเทศไทย, กลุ่มมิตรภาพ, สมาคมเพื่อการ YMCA, ชมรมทนต์เมือง, กลุ่มสร้างฝันวันใหม่, สโมสรผู้คิดเชื่อ, กลุ่มสื่อมวลชน, ชมรมศูนย์ครองผู้บริโภค, ทวีวัฒธรรมนิตภัคภาณุจนาภิเษกฯ, สถาบันวิทยุ และสติกไม้ อ.สันป่าตอง, กลุ่มจักรสานตะกร้าสาวพื้นสวนส้ม, เครือข่ายผ้าชนบทไทย, ศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่, ศูนย์เสริมพัฒนาการเด็ก, ชมรมกองทุนออมทรัพย์, ชมรมผู้สูงอายุ,

กลุ่มสตรี, 2.สงฆ์, สสจ., สสอ.สันทราย, สอ.บ้านป่าหม้อ, ร.พ.สันป่าหม้อ, ศูนย์ประสานงานแพทยภัณฑ์ไทยภาคเหนือ, โครงการพัฒนาสุขภาพชีวิตครอบครัวเด็กและเยาวชนในชุมชน, สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, สถาบันชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืน

ภาคีเครือข่าย จังหวัดตาก วิทยาลัยเกษตร, วิทยาลัยอาชีวศึกษา, กลุ่มสิ่งจะอ้อมทรัพย์สิน, อบจ., เทศบาลเมือง, สบค.วังกระแจะ, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว, สมาคมอุตสาหกรรม, สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว, สโมสรโรตารี, สมาคมไลออน, หอการค้า, กลุ่มสิ่งจะอ้อมทรัพย์สิน อ.ฮ้างวาก, สสจ., ประชาคมจังหวัด **ภาคีเครือข่าย จังหวัดศรีสะเกษ** ชมรมคนผู้พิการ, ชมรมประมงพื้นบ้าน, ชมรมอสม., ประชาคมกัมป็อง, อบจ., สมาคมทนายความ, เครือข่ายเรียนรู้ชุมชนเข้มแข็ง, สหพันธ์องค์กรชุมชน.ท่าข้าม, สนง.พัฒนาชุมชน, 2.ร.สวัสดิ์วัฒนวิบูลย์, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, วสจ., ชมรมแพทย์แผนไทยและสมุนไพร, สบค.เกาะสุกร, ค.ระบอ, เครือข่ายพุทธศาสน์ศรีสะเกษ 2563, เครือข่ายประชาวิ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดตาก** กองทุนพัฒนาสังคม, ชมรมปลูกพืชไร่ฮอโฮ อ.พบพระ, ชมรมเพื่อนสาย 20, ชมรมอสม., ประชาคมแม่สอด, ประชาชาวตาก, มูลนิธิสภากรมใจด้านโอบเอคส์, มูลนิธิศุภนิมิตฯ สาขามแม่สอด, ร.พ.แม่สอด, สสจ., อบค.หนองบัวใต้, หอการค้าแม่สอด, ร.พ.ตากสินมหาราช, อบจ., ศูนย์กศน., 2.กลุ่มน้ำปิง, กลุ่มสตรี **ภาคีเครือข่าย จังหวัดนครนายก** ชมรมคนพิการ, ชมรมอสม., อบจ., อบค., กลุ่มประชาคม, ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดนครปฐม** ชมรมคนพิการ, ชมรมผู้ประกอบการโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน, ชมรมคนรักแม่น้ำท่าจีน, ชมรมอสม., สภ.ชาจังหวัดนครปฐม, วิทยาลัยโอบเอค, สภาวัฒนธรรม **ภาคีเครือข่าย จังหวัดนครพนม** แคนนำชุมชนเขตเมือง, คกก.พัฒนา, ชมรมผู้สื่อข่าว, ชมรมอสม., สถานีวิทยุ อสมท., สถานีวิทยุกระจายเสียงเอ็อง, สโมสรโรตารี, สโมสรไลออน, อบจ., กลุ่มทอผ้า-จักสาน, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มเกษตรกร, องค์กรชาวบ้าน, กลุ่มอ้อมทรัพย์สิน, ประชาวิวัฒน์, สปจ., ประชาสัมพันธ์จังหวัด, สถานีวิทยุกระจายเสียงทหารเรือ 7, 2.ร.อนุบาลนครพนม, สบอ.ปากปลา, 2.ร.นครพนมพิทยาคม, 2.ร.บ้านคำกั้น, ประชาสังคมนครวิทยานุกูล, สนง.พัฒนาชุมชน, หอการค้า, กลุ่ม P-NET อ.บ้าน

ภาคีเครือข่าย จังหวัดนครราชสีมา มูลนิธิเพื่อพัฒนาคน ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแรงงานสาธารณสุข, ประชาคมสุขภาพ, อบจ., สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน, ชมรมอสม., พัฒนา **ภาคีเครือข่าย จังหวัดนครศรีธรรมราช** กลุ่มชุมชนแออัด, ชมรมผู้ประกอบการฝึกพิการ, ชมรมอ.ทุ่งสง, อ.บางขัน, อ.เมือง, อ.วิเศษบุรี, ชมรมแอโรบิค, ชุมชนสุขาว, ชุมชนศูนย์ธุรกิจชุมชน, กลุ่มเลี้ยงโค, กลุ่มอาวุโส, ชมรมข้าราชการบำนาญ, พี่หมู่บ้าน, กลุ่มแม่บ้าน, ชมรม

ร.พ.เอียงกลาง, วัดศรีบุญเรือง, ร.พ.ทุ่งช้าง, สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7, สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ, หน่วยงานพิมพ์ไทยรัฐ, กลุ่ม
 เยาวชนบ้านสองแคว, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, สมาคมผู้สูงอายุ, ประชาคมจังหวัด **ภาคีเครือข่าย จังหวัดบุรีรัมย์** กรมการขนส่งเสริม
 อ.ส.ก., ชมรมอสม., กลุ่มเมืองโคกโพธิ์, กลุ่มประชาชนเพื่อการอนุรักษ์ป่าดงใหญ่, กลุ่มเกษตรกรโพธิ์งาม, หนองไม้, สภาศรีโพธิ์,
 กองทุนเงินกู้ยืมบ้านเพื่อแม่มาเจริญ, กลุ่มทอผ้าโพธิ์งาม, กลุ่มอนุรักษ์รักษาศรีพื้นบ้าน, กองทุนกันดูแลเพื่อปรับปรุงชีวิตใหม่, กลุ่มอาสา
 สมัครผู้ปกครองเด็ก, มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก, กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ชนางรอง, สภาผู้นำทอผ้า, สมาคมพิทักษ์สัตว์, เครือข่ายกลุ่ม
 ออมทรัพย์ ค.หนองปล่อง, โครงการฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาศรีพื้นบ้าน ค.บ้านโคก, ค.บ้านจาน, กลุ่มชุมชนอาชีพสาธิตเจริญ, ประชา
 สังคมนาโพธิ์, บ้านกรวด, ละหานทราย, เมือง, อำเภอเขาขาด, กลุ่มชนมเงินเสม็ด, กลุ่มโรงสีข้าวชุมชน, กลุ่มเพาะเห็ด, กลุ่มจักรสาน,
 กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่ม สังฆะออมทรัพย์บ้านน้อยโรงงาน, อ.หมู่บ้านหนองม่วง, หนองไม้, หนองแม่ฒ., อ.ชุมชนแคนเจริญ, กลุ่ม
 แม่บ้านนาโพธิ์, หัวช้าง, สภาศรีโพธิ์, แคนแดง, หัวผ้า, กลุ่ม อสม.บ้านกรวด, สอนกอก, หัวผ้า, กลุ่มสตรีบ้านโพธิ์, หนองไม้, ชมรม
 สิวภาพ, เครือข่ายเยาวชนประชาสังคม, กลุ่มเยาวชนหนองไม้, สภาศรีโพธิ์, หัวผ้า, กลุ่มทำนาสาวอภัย, กลุ่มทำนาแคนแดง, สสจ.,
 เครือข่ายองค์กรชุมชน, เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน, เครือข่ายบุรีรัมย์, เครือข่ายธนาคารวิ-ควาย, เครือข่ายสื่อภาคประชาคม,
 เครือข่ายสิทธิมนุษยชน, เครือข่ายป่าและชุมชนน้ำ, เครือข่ายศูนย์โพรและหนองพื้นบ้าน, เครือข่ายศูนย์การเรือนบุรีรัมย์, สภ.บุรีรัมย์,
 ประชาสังคม, สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ, สถาบันส่งเสริมการพัฒนาศรีพื้นบ้าน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดบุรีรัมย์** ชมรมอสม., สภ.
 เพชรบุรีวิฑูรย์, ชมรมพัฒนาอาสา, องค์กรพัฒนาสตรี, เครือข่ายกลุ่มอาชีพ, สภ.เกษตรจังหวัด, สภ.เทศบาล, ประชาคมจังหวัด,
 ชมรมพัฒนาอาสา ค.ประชาธิปไตย, กลุ่มอสม. อ.หนองเสือ, อบต.บึงคำพร้อย อ.สำราญ, อบต.บางทะเล อ.เมือง, กลุ่ม
 เยาวชน, สสจ. **ภาคีเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์** กลุ่มเกษตรผู้ปลูกมะพร้าว, กลุ่มเกษตรผู้ปลูกสับปะรด, กลุ่ม
 เกษตรผู้เลี้ยงโคนม, กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน, กลุ่ม
 อนุรักษ์สว.บ้านกรวด, ชมรมการท่องเที่ยว, ชมรมคน
 ชมรมนักศึกษาโครงการวิฑูรย์เปิดชุมชน, ชมรมผู้
 ใจวิฑูรย์, ชมรมอสม., มูลนิธิสว่างแม่ธรรมไพศาล,
 สสจ., ประชาสังคม, ศูนย์กสน, อ.ทับสะแก, ศูนย์การ
 รสจ., บริษัททีทีแอลเอสดี, การสื่อสารแห่งประเทศไทย, ศูนย์ความ
 สนง.ป่าไม้, กกต., อสมท., สปจ., สสจ., ประชาสัมพันธ์จังหวัด,
 ฐาน, เครือข่ายสว., สมาคมพัฒนาคนพิการ, ที่ทำการไปรษณีย์,
 ชมรมผู้สูงอายุ, เครือข่ายองค์กรสตรีและภูมิปัญญาท้องถิ่น,
 สสจ., เครือข่ายผู้คิดเชื้อ, ชมรมทอพื้นบ้านหริภุญชัย,
 อนามัย, เครือข่ายประชาชนคนปราจีนบุรี, สสอ.นาดี,

ส.บ้านแก้ว, สกก.กองทุนหมู่บ้าน อ.นาดี, อ.ประจันตคาม, อ.กบินทร์บุรี, กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาป้องกันตนเองฝ่ายพลเรือน อ.นาดี, ชมรมอสม. อ.นาดี, อ.เมือง, อ.กบินทร์บุรี, อ.ประจันตคาม, กลุ่มสมาชิกอบต. อ.นาดี, อ.กบินทร์บุรี, อ.ประจันตคาม, กลุ่มผู้นำชุมชน ฝ่ายปกครอง อ.นาดี, อ.เมือง, อ.กบินทร์บุรี, แกนนำประชาชนแกนแม่บทชุมชน ต.แก่งดินสอ อ.นาดี, อ.เมือง, อ.กบินทร์บุรี, อ.ประจันตคาม, ต.ท่าข้าม, ต.ทิวทวี, ต.วิเศษ, ต.แก่งดินสอ, บ้านพระ, คงวี, โพธิงาม, กลุ่มศรัทธา อ.เมือง, สสอ.เมือง, กลุ่มแปรรูปผลไม้บ้านพระ อ.เมือง, ร้านอาหารพลังธรรม, กลุ่มสมาชิกอบต. อ.เมือง, กลุ่มเกษตรกร อ.เมือง, กลุ่มผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน อ.เมือง, กลุ่มข้าราชการบ้านาญ อ.เมือง, กลุ่มศกภ.พัฒนาสตรี อ.เมือง, กลุ่มหนองพินบ้าน, ร.พ.โสธรราชเวช, ร.พ.กบินทร์บุรี, กลุ่มตำรวจชุมชนตำบล อ.กบินทร์บุรี, กลุ่มหนองปลาธง อ.กบินทร์บุรี, กลุ่มเกษตรพินชู อ.กบินทร์บุรี, กลุ่มศูนย์การเรียนรู้การขยายงานอาชีพเพาะเห็ด ต.วิเศษ อ.กบินทร์บุรี, สสอ.ประจันตคาม, ร.พ.ประจันตคาม, ชมรมอสม., กลุ่มสมุนไพร, กลุ่มเยาวชนพลังชีวิต, กลุ่มวิสาหกิจหนองปลาธง, กลุ่มนำชุมชนบ้านหนองไผ่, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านลำพันดา, เครือข่ายผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส, ชมรมผู้ประกอบกิจการร้านอาหาร, แกนนำกลุ่มวิสาหกิจสุขภาพ, กลุ่มวิสาหกิจสาธารณสุข, กลุ่มหนองพินบ้านและนวดแผนไทย, กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านพระ, เครือข่ายผู้คิดเชื้อเอสดี, สสจ. **ภาคีเครือข่าย จังหวัดปัตตานี** เครือข่ายกลุ่ม E CLASS, เครือข่ายเทือกเขาบูโด, เครือข่ายประมงพื้นบ้าน, เครือข่ายวิทย์ CB, โครงการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำสาธบุรี, ชมรมการแพทย์กลุ่มสตรีหมคนไม้, ชมรมคนรักข้าวและมือม่วงชน, ชมรมคนผู้พิการ, ชมรมเยาวชนอริ่ง, ชมรมอสม. อ.กระพือ, อ.โคกโพธิ์, อ.ทุ่งยางแดง, อ.มายอ, อ.เมือง, อ.แม่ลาน, อ.ไม้แก่น, อ.อริ่ง, อ.สาธบุรี, อ.หนองจิก, ศูนย์ประสานงานประชาคมนิตตานี, ศูนย์ประสานงานประชาคมมาฮอ, ศูนย์พัฒนาอริ่ง, สภาผู้สูงอายุ, สภ.ศกภ.อริ่งชน, ชมรมไทยรัก, เครือข่ายธนาคารชุมชน, กลุ่มเยาวชน, ร.ร.บ่อนาวะ, สสจ., เครือข่ายประชาวิทย์, สำนักส่งเสริมและศึกษา จังหวัด, เครือข่ายองค์กรชุมชนบานา, กลุ่มวิชาการประชารัฐ, กลุ่มสมุนไพร กระชายขาว, กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มโรงเรียนได้ร่มไม้, กลุ่มสตรีสมุนไพรเทศบาล, กลุ่มชุมชนอัมรินทร์, เครือข่ายประชาสัง ค. ม. หมู่บ้าน, สมัชชาพื้นที่สุขภาพกรไทย ทะเลน้อย, ศูนย์พัฒนา **จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** เครือข่ายเอสดี, ชมรมอสม., สสจ., สอ.บ้านเคี่ยม, สสอ.ผู้กำแหง, ร.พ.พระยา, **จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** กลุ่มอบต., กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มนิศารัตนบุรี, กลุ่มวัฒนธรรม, กลุ่มสตรีศึกษาเกษตร, กลุ่ม

ชุมชนเมืองเทศบาล, ชมรมแพทย์แผนไทย, ชมรมลีลาศ, โครงการคาราวังผู้พิการถึงความเป็นเลิศ, ชมรมศรีสุคนธ์, กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน, กลุ่มฝึกปลดอาวุธพิษ, เครือข่ายประชาชนเพื่อการเลือกตั้ง, กลุ่มผ้าทออินทนิลไทย, กลุ่มเยาวชน, กลุ่มผู้สมัครองผู้บริโภค, ชมรมคนพิการ, ร.พ.พุทธชินราช, สถานีทดลองพืชไร่, ศูนย์วิจัยโรคสัตว์, งานจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม, ม.นเรศวร, งานผู้สมัครองแรงงานและพัฒนาอาชีพบ้านสองแคว, งานพัฒนาฝีมือแรงงาน, งานนิคมทุ่งทานตะวัน, เครือข่ายหมออนามัย, คณะมนุษยศาสตร์ ม.นเรศวร, สถาบันส่งเสริมโคอินโดจีน, สถานีวิทยุกระจายเสียง, วัดสวนร่วมบวรมี, ชมรมประเวณบริหาร อบต., สภากาชาดความ, ชมรมผู้ปลูกผักกานมาชีปลดอาวุธพิษ, บ.วงษ์พาณิชย์, สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน, ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน, สมาคมสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดน, ชมรมเพื่อมวลชน, ศูนย์เยาวชน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดเพชรบุรี** กลุ่มคนรักกัน บางตะปูน, กลุ่มคนรักบ้านหาด, กลุ่มแคร์คิดชุมชนเียน, กลุ่มคนรักเมืองเพชร, กลุ่มสะพานน้ำใส, กลุ่มอนาคต, กลุ่มช่างเมื่อเพชร, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มศิษย์วัฒนธรรม, กลุ่มสหกรณ์ชาวนาภาคเียน, ชมรมอนุรักษ์ต้นลำไ้เพชร, ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสวด, กลุ่มสหกรณ์ประมง, กลุ่มเพื่อมวลชนท้องถิ่น, กลุ่มเพื่อมวลชน, กลุ่มชายกับตา, กลุ่มริ่เงินท้องถิ่นองพัฒนา, กลุ่มศิลป์ "ดอกทศูวิไล", กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมชาติและสวด, กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล, ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ชมรมจักรสาน หนองจอก, ชมรมอสม. อ.เมือง, อ.ท่าช้าง, อ.บ้านลาด, ชมรมตากับตา, ชมรมพัฒนาคุณภาพชีวิต, สมาคมมูลนิธิชาวบ้าน, กลุ่มชาวนา, กลุ่มแพทย์แผนไทย, องค์การเอกชน, กลุ่มอนุรักษ์สวด, ชมรมอบต., กลุ่มอนุรักษ์บางขุนไทร, อาสาสมัครสาธารณสุข อ.เมือง, อ.ท่าช้าง, อ.บ้านลาด, กลุ่มผู้สูงอายุ, องค์การชุมชน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดเพชรบูรณ์** กลุ่มเกษตรธรรมชาติ บ้านนาทราย, กลุ่มเกษตรธรรมชาติ บ้านระวี, กลุ่มนักศึกษากศน. อ.วิเชียรบุรี, อ.ศรีเทพ, อ.หล่มเก่า, กลุ่มพัฒนาประชาคม, กลุ่มแม่บ้านสนุนไทร บ้านป่าแดง อ.เมือง, กลุ่มอนุรักษ์สวด อ.เป็งสามพัน, กลุ่มอสม.เทศบาลเมือง, บ้านป่าแดง อ.ชาติอี่, อ.ชนแดน, อ.วังโป่ง, อ.ศรีเทพ, ร.พ.เพชรบูรณ์, สภ.เพชรบูรณ์, กลุ่มแม่บ้าน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดแพร่** ชมรมอสม., สศจ., รศจ., งานเกษตรจังหวัด, อบจ., อบต.เหมืองหม้อ, สศจ., สศอ.สอง, ประชาคมเครือข่ายคนแม่, เครือข่ายเมืองนำ, อุตสาหกรรมอินทรีย์ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดภูเก็ต** กลุ่มผู้นำอบต., กลุ่มประชาคม, กลุ่มฟื้นฟูและพัฒนา, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มเยาวชนภูเก็ต, ชมรมจักรสานเพื่อสุขภาพ, ชมรมเทนนิส, ชมรมการเรือแคนู, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมแพทย์แผนไทย, ชมรมฝึกศูเทศน์, รมรมอสม., ประชาคมสวด, ชุมชนหลังศาลากลาง, สภ.คนพิการ, สมาคมคนสร้างสุขภาพ, สมาคมทองสุขภาพ, สภาวัฒนธรรม, ชมรมผู้บริหารอาสาสมัคร, ชุมชนรวมน้ำใจเทศบาล ต.กษัตริย์, ชมรมอบต., เครือข่าย หมออนามัย, กลุ่มสตรี, ประชาคมกระบุรี, ประชาคมกลาง, ประชาคมส่วนท้องถิ่น, ประชาคมการศึกษา, ชมรมผู้ประกอบ **จังหวัดมหาสารคาม** กลุ่มผู้สมัครองผู้บริโภค, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มเยาวชน, กลุ่มสหกรณ์ อ.เชียงยืน,

เครื่องสำอางเครื่องสำอาง, เครื่องสำอางบำบัดสุขภาพจิตทุกชนิด, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน, โครงการครูช่างถนน, ร.ร.สอนคนตาบอด, เครื่องสำอางน้ำย้อมสี, โครงการหมอลำซิ่งเพื่อสุขภาพ, กลุ่มหมอลำพื้นบ้านสมุนไพร, เครื่องสำอางชุมชนเมือง 18 ชุมชน, เครื่องสำอางนิกพัฒนา, ชมรมผู้เพาะเห็ด, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาบ้านเลขที่ 77, กลุ่มสตรีวัยกลางคนสร้างพลังบ้านเหล่าสาม, กลุ่มเยาวชนก้าวหน้าบ้านเหล่าสาม, กลุ่มเยาวชนบ้านสี่เหลี่ยง, กลุ่มเยาวชนคนรักวอลเลย์บอล, เทศบาลเมือง, กลุ่มประชาธิปไตย, เครื่องสำอางประชาสังคม 20 ชุมชน, สภาวัฒนธรรม อ.หนองคาย, ชมรมครูประถมศึกษา, สสจ., ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมนักวิชาการสาธารณสุข, สปจ., สถานีวิทยุกระจายเสียงฯ, กลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น, ทอการค้า, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ชมรมหัวหน้าหอ, กลุ่มนักกฎหมายเพื่อสังคม, เครื่องสำอางค์การสุขภาพเมืองสวรรค์, ชมรมจักรสานวิเศษบ้านน้ำทิพย์, ชมรมสมุนไพรแปรรูป อ.เมือวดี, อ.โพนทอง, ชมรมไวน์อีสาน อ.เกษตรวิสัย, ชมรมชีวภาพเมืองเพื่อสุขภาพ, เครื่องสำอางน้ำย้อมสีเครื่องประดับ, ชมรมเครื่องปั้นดินเผา, สปจ., กลุ่มอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติ, สภาวัฒนธรรม, สมาคมครู, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา, กลุ่มชุมชนเมือง 18 ชุมชน, สมาคมข้าราชการพลเรือน **ภาคีเครื่องสำอาง จังหวัดระยอง** เทศบาลเมือง, ศูนย์กศน., อบ.ค.ระยอง, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, เครื่องสำอางค์การชุมชน, สตรีอาสา อ.บ้านค่าย, ชุมชนเทศบาลเมือง **ภาคีเครื่องสำอาง จังหวัดระยอง** ชมรมอสม., สสจ., ชมรมผู้สูงอายุ, กลุ่มเพื่อนรถเข็น, กลุ่มระเบิดใจ, ประชาคมจังหวัด **ภาคีเครื่องสำอาง จังหวัดราชบุรี** กลุ่มคนรักหัวใจ, กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มแม่บ้านสอนการเย็บปักถักร้อย, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงคำ สอนคนด้อย, กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทรงคำ หัวเขาจีน, เครื่องสำอางค์ออมทรัพย์, ชมรมกล้วยไม้, ชมรมคนพิการ, ชมรมนักวิ่งลมโชติ, ชมรมนักกีฬา สสจ., ชมรมเพื่อนรถเข็นราชบุรี, ชมรมอนุรักษ์ป่าปากกวาง, ชมรมอนุรักษ์ดินแดนวิเศษ ส.ประชาสภสิทธิ์, ชมรมอาสาสมัครประชาสัมพันธ์, ประจำหมู่บ้าน, ชมรมอสม., ชุมชนบ้านไทยสามัคคี, ประชาคมผู้สูงอายุ, ประชาคมราชบุรี, ประชาคม อ.บ้านโป่ง, สภาชุมชน ส.ราชบุร., ส.สอนคนด้อย, ส.สอนใหม่, ส.สอนแม่, ส.ท่าแค, ส.ทุ่งหลวง, ส.บ้านคา, ส.บ้านม่วง, ส.ปากช่อง, ส.วัดเพลง, ส.หนองโพ, ส.หัวโพ, สภาสุขภาพประชาชนจังหวัดราชบุรี, สสจ., อาสาสมัครหมู่บ้าน, ค่ายทอการพัฒนา, ชุมชนหลวงสิทธิ์เทพการ, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มพัฒนาตนเอง, วัดพระศรีอรุณ, สภาอบจ., ทอการค้า, กลุ่มสังฆะ ออมทรัพย์, วิทยุกระจายเสียงฯ, สสจ., สว.บ้านจอมบึง, ประชาคมจังหวัด, เครื่องสำอางค์การราชบุรี **ภาคีเครื่องสำอาง จังหวัดลพบุรี** กองทุนเพื่อสังคม, กลุ่มเกษตรกรรมคนพิการ, ชมรมโขนก๊ก, ชมรมผู้ประกอบอาหาร, ชมรมผู้สูงอายุชมรมอสม., ชมรมออโรบิค, สภาวัฒนธรรม, โสภ, ร.ร.บ้านท่ามะนาว, ชมรมอาหารเจลพบุรี, เครื่องสำอางค์การสุขภาพเมือง, อบ.ค.เขาสามยอด, อำเภอแพทย์ชนบท **ภาคีเครื่องสำอาง จังหวัดลพบุรี** กลุ่มผู้คิดเชื้อเอส, กลุ่มผู้ออกกำลังกาย, กลุ่ม

ธรรมชาดี, สื่อสร้างสรรค์, ร.ร.บ้านกิโลสาม, สสจ., ทอการค้า, สนง.กองทุนเพื่อสังคม **ภาคีเครือข่าย จังหวัดสิงห์บุรี** กลุ่มเกษตรกร
 ทำนาบางมัญ, บ้านพระงาม, บ้านคึกคักทอง, บ้านแก้ว, บ้านโพธิ์, บ้านโพธิ์หอม, บ้านสมเด็จ, วิหารขาว, กลุ่มจักสานบ้านระนาม,
 บ้านสวนมะพร้าวแดง, กลุ่มคอกไม้ประดิษฐ์ กระจุกมารช, กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หมู่ 2, กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการ
 เกษตรโพธิ์ประจักษ์, กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร หมู่ 4, กลุ่มพระงามร่วมใจพัฒนา, กลุ่มพัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงประชาอนุเคราะห์,
 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคอนแอม่ง, บ้านฮางโพน, สิงห์พัฒนา, คอชราชสามัคคี, บ้านหัววัว, กลุ่มเย็บผ้าวัดพระนอนจักรสีห์, กลุ่ม
 ส่งเสริมอาชีพเกษตรทักทิม, กลุ่มสตรีแม่บ้านเรืองพัฒนา, กลุ่มอนุรักษ์กันคนศรีโพธิ์ศรี, กลุ่มอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมกลุ่มแม่บ้านน้อย,
 กลุ่มสตรีเพื่อการพัฒนาบ้านคางโพน, บ้านศาลาโพธิ์, บ้านท่าเหนือ, กลุ่มอาชีพบ้านน้ำศาล, กลุ่มอาชีพวัดโพนดี สิงห์บุรี,
 คกก.พัฒนาเด็กเล็กบ้านแก้วซัง, คกก.พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคขุน, บ้านฮ้างรวม, วัดโพธิ์ชัย, วัดโพนดี ท่าช้าง, คกก.พัฒนาสตรี,
 ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ชมรมผู้สูงอายุสิงห์บุรี, ชมรมทอกระจ่างขาว, ชมรมอนุรักษ์กันคนสิงห์ใหญ่ วิเศษงามธรรม, ประชาคมจังหวัดสิงห์บุรี,
 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทราย, บ้านโม้มศรี, อบต.บางกระบือ, ชมรมอสม., สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัด, อบจ.สิงห์บุรี, เทศบาลเมืองสิงห์บุรี,
 ประชาสัมพันธ์จังหวัด, อบต.ม่วงใหญ่, กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

ภาคีเครือข่าย จังหวัดสุโขทัย ชมรมอสม., กลุ่มแพทย์แผน
 ไทย, ชมรมส่งเสริมการเรือนดี, ชมรมแม่บ้าน, ชมรมผู้สูงอายุ, กลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มเกษตรกร, ชมรมแม่บ้านศึกษา กศน., สสจ., ร.พ.
 ศิริมาศ, เครือข่ายพระสงฆ์ทำงานด้านบุญโพธิ์, ร.ร.หนองกบลิ่ววิชา, อบต.บางช้าง, ชมรมกาชบริหารลดปริมาณเพื่อสุขภาพ, สสจ.ศิริมาศ,
 ชมรมผู้สูงอายุสุโขทัย, ศูนย์วิจัย, ศูนย์กศน. **ภาคีเครือข่าย จังหวัดสุพรรณบุรี** ชมรมอสม., ศูนย์สวส., ชมรมแพทย์แผนไทย, ชมรมผู้สูง
 อายุ, ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพ, ชมรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อ.หนองหญ้าไซ, อบต.เขาพระ, สภ.อบต.อ. ศรีประจักษ์,
 เทศบาล.โพธิ์พระยา, กลุ่มเกษตรกรปลอดภัย, เครือข่าย พัฒนาประชาสังคมภูมิภาค, องค์การชุมชน **ภาคีเครือข่าย**

จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มเกษตรกรเพื่อสวส., กลุ่มสุขภาพ, กลุ่มเครือข่ายสุขภาพ, เครือข่าย
 คลองอ้น, เครือข่ายสวน, เครือข่ายจัดการทรัพยากรชายฝั่ง, เครือข่ายสุขภาพ, เครือข่ายวิเทศชุมชน, เครือข่ายศรีวิชัย, เครือข่าย
 โครงการป่าทะเลเพื่อชีวิต, ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค, ชมรม
 ไทย, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมรุ่งอรุณ, ชมรมอสม., สมาคมผู้พิทักษ์ชมรมวิ
 ประชาคมเมืองคนดี, สมาคมแพทย์แผนไทย, มีเครือข่ายเข้าใจองค์กร, สมาคมผู้
ภาคีเครือข่ายจังหวัดสุรินทร์ เครือข่ายผู้บริโภค, โครงการฟื้นฟูผู้พิการ
 ชมรมอสม., กลุ่มเครือข่ายผู้คิดเรื่ององค์กร, เครือข่ายสวส.,
 แม่บ้านศูนย์รวมพัฒนาชุมชน, ชมรมชาวประมง, กลุ่ม
 อาหารแปรรูป, กลุ่มแม่บ้านทอผ้าและทอเสื้อผ้า, กลุ่มแม่

กลุ่มอบต., กลุ่มเกษตรกร, โครงการป่าชุมชน, กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มผู้หญิงบ้านเกษตรมะขาม, สสจ., อบจ., อบต., เทศบาลเมือง, เครือข่ายแพทย์แผนไทย, ชมรมคนรักสุขภาพ, เครือข่ายสุรินทร์น้ำอ้อย, เครือข่ายสุรินทร์สวนนา, เครือข่ายเอสดี, เครือข่ายผู้ปกครอง ผู้บริโภค, มูลนิธิชุมชนอีสาน, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ชมรมวิเทศโทรทัศน์, ชมรมผู้สื่อข่าว, เครือข่ายวิชาชีพและสื่อชุมชน, กลุ่ม ทนายความ **ภาคีเครือข่าย จังหวัดหนองคาย** ชมรมอสม., ประชาสัมพันธ์จังหวัด, อบจ., สถานีวิทยุกระจายเสียง, เทศบาล เมือง, ชมรมผู้สูงอายุ, คกก.พัฒนาสตรี, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมอาสาสมัครสุขภาพ, ชมรมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์, ชมรมแพทย์แผนไทย, สมาคมทอการค้า, ชมรมกีฬา, สสจ., กลุ่มแม่บ้าน อ.เมือง, อ.โพนทราย, อ.สังขม, อ.โพนพิสัย, อ.ปากคาด, กลุ่มสตรี, ศูนย์อนุรักษ์ วัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน, สบง.เกษตรจังหวัด, สสจ., กลุ่มเทศบาล, กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน กิ่งกั้น, กลุ่มอบต., กลุ่มเกษตรกรท่านา อ.เมือง, อ.โพนพิสัย, อ.ท่าบ่อ, สบ.เมือง, สถานีตำรวจภูธร, สถานีพัฒนาที่ดิน, กองเรืออาสาสมัคร, กลุ่มเยาวชน อ.เมือง, อ.ท่าบ่อ, กลุ่มร.ร.ประถมศึกษา, กลุ่มเกษตร อ.ท่าบ่อ, สบง.อ้อกร, สบง.พัฒนาชุมชน, กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหาร, กลุ่มเกษตรอินทรีย์, สบง.จังหวัดพัฒนาชุมชน, กลุ่มพิทักษ์สัตว์, อ.เมือง, ชมรมทอผ้ากทอน **ภาคีเครือข่าย จังหวัดหนองบัวลำภู** ชมรมอสม., มูลนิธิ เพื่อคนพิการ อ.ศรีบุญเรือง, กลุ่มออมทรัพย์, กลุ่มแม่บ้าน, สปจ., กลุ่มพิทักษ์ผลประโยชน์ประชาชน, ชมรมแพทย์แผนไทย, เครือ ข่ายผู้สูงอายุ, เครือข่ายผู้ฝึกเชื้อ, ชมรมพ่อค้า อ.สุวรรณคูหา, กลุ่มอนุรักษ์นกเขาป่าไม้ อ.สุวรรณคูหา, เครือข่ายศูนย์สาธิตวิสาหกิจ ชุมชน อ.เมือง, อ.นาหว้า, เครือข่ายวิเทศโทรทัศน์, กลุ่มประชาคม ค.โคกใหญ่, กลุ่มทอพื้นบ้าน อ.โนนสัง, กลุ่มประสานงานอาสาพัฒนา ชุมชน, เครือข่ายมูลนิธิเกษตรกรไทย, กลุ่มประชาคม ค.นิคมพัฒนา, กลุ่มเกษตรกรพึ่งตนเอง, อบต.นาอ้อ, กลุ่มแม่บ้าน อ.นาอ้อ, ชมรม อสม. อ.ศรีบุญเรือง, ประชาคมสุขภาพ อ.ศรีบุญเรือง **ภาคีเครือข่าย จังหวัดอำนาจเจริญ** กลุ่มเด็กรักนก, กลุ่มเด็กรักปลา, กลุ่มเพื่อนหญิง, กลุ่มพัฒนาเด็ก, กลุ่ม สตรีพัฒนา, กลุ่มอาสาพัฒนาชุมชน, เครือข่าย ชุมชนเมือง, เครือข่ายธุรกิจชุมชน, เครือข่ายป่าชุมชน, เครือข่ายผู้สื่อข่าวโศ- กระบือ, เครือข่ายผู้สูงอายุ, เครือข่ายผู้นำ, เครือข่ายสระดอกบัว, เครือข่ายองค์การชาวบ้าน, ชมรมคนพิการ, ชมรมพระผู้นำ, ชมรมสร้างเสริมสุขภาพ, ชมรมสมุนไพร, ชมรมสมุนไพร, องค์การชาวบ้าน, บ้านเกษตรกร, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ, องค์การชุมชน กลุ่มชนแม่บทชุมชน, ร.ท.อำนาจเจริญ, สถานีวิทยุ ร.ร.เมือง, สปอ.พนา, ร.ท.บ้านหนองแคน, สปอ. สปจ., กลุ่มผู้ใช้น้ำทอผ้าไหม, กลุ่มสตรีแม่บ้าน, อาดู, สภาตำบล, ประชาคมหมู่บ้าน, อาสา แพทย์แผนไทย, กลุ่มเกษตรกร, กลุ่ม ชมรมสมุนไพร, กลุ่มทอเสื้อกก, สภา ชมรมข้าราชการบ้านาญ, สสจ., สภา

ตลอดคำพูด, กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กลุ่มอนุรักษ์, กลุ่มป่าชุมชน, กลุ่มอบต., สโมสรโรตารี, กลุ่มพัฒนาส่งเสริมอาชีพ, องค์กร
 ชาวนา, กลุ่มพัฒนาชุมชน, กลุ่มรวมใจสายโฮวี่กัน, กลุ่มองค์กรไม้กวาดทอง, สปจ., กลุ่มทานตะวัน, กลุ่มเพื่อนช่วยเหลือ, กลุ่มเครือข่าย
 อำเภอวังสมบูรณ์, กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มชมรมตระเวนการสดใจ, กลุ่มเยาวชน, ชมรมปลูกสมุนไพร, กลุ่มภูมิปัญญาเกษตรกรไทย,
 กลุ่มพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน, กลุ่มพิทักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, องค์กรชุมชนเกษตรพัฒนา, กลุ่มพัฒนาประชาสังคม, เครือข่ายภูมิ
 ปัญญาชาวบ้าน, สภ.อุบลราชธานี, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, หอการค้า, สสจ., คณะศิลปศาสตร์ ม.อุบลราชธานี, อบจ., เทศบาล
 เมือง, ชมรมอสม. อ.วารินชำราบ, อบต.หนองซอน, ประชาสังคม, ร.พ.พระศรีมหาโพธิ์, สภ.ก., ว.อาชีพศึกษา, หอการค้า, สถานีวิทยุ
 กว้างไกลเสียงฯ, เครือข่ายชุมชนแออัด, กองทุนทางสังคม, กลุ่มนักจัดรายการวิทยุ, สหจ.ประกันสังคม, รสจ., สหจ.เมือง,
 สหจ.ประชาสงเคราะห์, ร.ว.เทศบาลวารินวิชาชาติ, สหจ.พัฒนาชุมชนอ.วารินชำราบ, สหจ.สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, ศูนย์
 ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองแห่พรม, ปลูกดีไว้บ้าน, สหจ.จังหวัด, เครือข่ายภูมิปัญญาเกษตรกรไทย อ.นาจะหลวย, เครือข่าย
 ภูมิปัญญาชาวบ้านอุบลใต้ อ.น้ำยืน, เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น อ.พิบูลย์รักษ์, เครือข่ายป่าชุมชนคณาภิบาล อ.ศรีเมืองใหม่, อ.โพนทอง,
 เครือข่ายสหอาสา อ.เขมราฐ, อ.โพธิ์ไทร, อ.นาตาล, เครือข่ายคนปลูกข้าว อ.เขมราฐ, เครือข่ายชุมชนแออัด อ.เมือง, อ.วารินชำราบ,
 เครือข่ายเกษตรไม้กวาดทองทุ่งมหาฯ อ.วารินชำราบ, ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพ, เครือข่ายครูพี่เลี้ยงเด็ก, กลุ่มแม่บ้านคอนสูง อ.เมือง,
 กลุ่มสตรีเท่าน้ำดอกไม้, กลุ่มแม่บ้านคอนมณฑล กิ่ง อ.คอนมณฑล, ชมรมพิทักษ์วิถีประชาธิปไตย, มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิเด็ก,
 ชมรมครูศูนย์คน, สภากอศพื้นที่บ้านเลข ๑๓๓๓ อ.ตระการพืชผล, เครือข่ายป่าชุมชนวังอ้อยวังเก่า อ.เชียงใหม่, กลุ่มเพื่อน
 วันอังคาร, กลุ่มกสิกรรมไร้สารเคมี อ.สำโรง, กลุ่มรวมใจสายโฮวี่กัน อ.สำโรง, สมาคมแพทย์แผนไทย อ.วารินชำราบ, สภา
 ทนาคความภาค ๓, ชุมชนราชธานี อ.โศภ, บ.กัรวหน้าโพนกัณฑ์อาหารสัตว์จำกัด, บัณฑิตกองทุนชุมชนเครือข่ายวิทยุชุมชน
เครือข่ายวิทยุชุมชน จ.กาฬสินธุ์, จ.ขอนแก่น, จ.จันทบุรี, จ.เชียงราย, จ.เชียงใหม่, จ.ศรีวิ, จ.ตาก, จ.นครราชสีมา,
 จ.นครศรีธรรมราช, จ.นราธิวาส, จ.น่าน, จ.บุรีรัมย์, จ.ประจวบคีรีขันธ์, จ.ปทุมธานี, จ.ปัตตานี, จ.พะเยา,
 จ.พิษณุ, จ.พิจิตร, จ.พิษณุโลก, จ.เพชรบุรี, จ.แพร่, จ.ภูเก็ต, จ.มหาสารคาม, จ.มุกดาหาร, จ.ระยอง, จ.ราชบุรี,
 จ.สงขลา, จ.สุโข, จ.สระแก้ว, จ.สุโขทัย, จ.สุรินทร์, จ.หนองคาย, จ.อำนาจ
เครือข่ายคนจน กลุ่มผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมสถานประกอบกิจการ, กลุ่ม
 พรรคใหม่ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด, กลุ่มรักท้องถิ่น บ่อนอก, กลุ่มหอมเมือง, กลุ่มอนุรักษ์กาญจนบุรี, กลุ่ม
 อนุรักษ์ธรรมชาติบ้านกุด, เครือข่ายกลุ่ม เกษตรกรภาคเหนือ, เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก,
 ภาคใต้, ภาคอีสาน, เครือข่ายป่าชุมชนภาคตะวันออก, กลุ่ม
 ภาคใต้, ภาคเหนือ, เครือข่ายป่าไม้ที่คืนภาคใต้, เครือ
 ข่ายผู้คิดเรื่อง, เครือข่ายผู้ได้รับผล กระทบจากโรงงานสำโระระเบิด, เครือข่ายผู้คิด
 เรื่อง, เครือข่ายผู้คิดเรื่องภาค

สตรีอีสาน, เครือข่ายทอผ้า, โครงการพัฒนาชุมชนแออัด, โครงการพัฒนาและฟื้นฟูป่าสงวน, ชมรมชาวบ้านฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน
 ๑.น้ำพอง จ.ขอนแก่น, สภาทอผ้าพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคใต้, ภาคอีสาน, สมัชชาชนเผ่าแห่งประเทศไทย, สมัชชา
 ชาวนาชาวไร่ภาคอีสาน, สมัชชาป่าชุมชนภาคเหนือ, สมาพันธ์ประมงพื้นบ้านภาคใต้, สหพันธ์ภาคกลาง, ภาคใต้, ภาคเหนือ, ภาคอีสาน,
 องค์การเกษตรกรภาคตะวันออก **เครือข่ายผู้หญิงกับวิสาหกิจชุมชน** กลุ่มบูรณาการแรงงานสตรี, กลุ่มผู้หญิงเพื่อการเมืองเพื่อวันพูนศรี,
 กลุ่มผู้หญิงเพื่อการเมืองยุคใหม่, กลุ่มเพื่อนหญิงเดือนตุลา, กลุ่มเพื่อนหญิงอำนาจเจริญ, กลุ่มสตรีมุสลิมอาสาสมัคร, คณะทำงานคิด
 ตามการพัฒนาสตรีในประเทศไทย, เครือข่ายแม่หญิงสำเนา, โครงการสตรีและเยาวชนสำเนา, โครงการพัฒนาเครือข่ายผู้หญิงชุมชนแออัด,
 โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา ม.ธรรมศาสตร์, ชมรมก้านไม้ใหญ่บ้านแม่และผู้นำสตรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ชมรมก้านไม้และ
 ผู้ใหญ่บ้านหญิงและผู้นำสตรี ๑ จังหวัดภาคเหนือ, ชมรมทอผ้าความสวย, ชมรมผู้นำสตรีภาคใต้, ชมรมส่งเสริมบทบาทสตรี จ.นคร
 ราชสีมา, ชมรมสตรี เขต 7 ธานี จ.เพชรบุรี, มูลนิธิผู้หญิง, มูลนิธิเพื่อการพัฒนาลังคมและทวีธาภิวัตน์มูลนิธิ, มูลนิธิเพื่อนหญิง,
 มูลนิธิอาเซีย, ศูนย์คุ้มครองสิทธิสำเนาเอส, ศูนย์บริการข้อมูลและฝึกอบรมแรงงาน, ศูนย์วิจัยและพัฒนาศรี คณะศิลปศาสตร์
 ม.สงขลานครินทร์, ศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาสตรีสำเนา คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่, ศูนย์สตรีศึกษา ม.ขอนแก่น, ศูนย์สตรี
 ี่สามเพื่อการพัฒนาสตรี คณะวิทยาศาสตร์ จ.ขอนแก่น, สถาบันผู้หญิงกับการเมือง, สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์,
 สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมาย, สมาคมส่งเสริมและพัฒนารัฐสตรี ชมรมศรีสะเกษ, สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ สถาบัน
 วิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, สมาคมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน, สหทัยมูลนิธิ, องค์การติดตามการดำเนินงานทางการ
 เมืองเรื่องสตรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ **เครือข่ายภูมิปัญญาสำเนา** กลุ่มดอกเอื้อง เอื้องชิง, กลุ่มแม่หญิงสำเนา
 อ.สันทราย จ.เชียงใหม่, อ.ป่าซาง จ.ลำพูน, เครือข่ายสตรีนิทรา จ.เชียงใหม่, เครือข่ายทอผ้าพื้นบ้านทวิภูษิต จ.ลำพูน, เครือ
 ข่ายทอผ้าเมือง จ.เชียงใหม่, จ.เชียงใหม่, โครงการส่งเสริม **เกษตรกรรมทางเมือง จ.เชียงใหม่, โครงการสุขภาพอาซู,**
 ชมรมผู้สื่อข่าว จ.ลำปาง, ชุมชนวัดศรีอุโมงค์คำ จ.พะเยา, **ทีมข่าวเรดิโอทีวี F.M.100, มูลนิธิพัฒนาศึกษาการพัฒนาชุมชน**
 จ.เชียงใหม่, ร.ร.การแพทย์แผนไทย ชีวโกมารภักดิ์, **ร.ร.ส่งเสริมการเรียนรู จ.เชียงใหม่, ร.ร.สืบสานภูมิ**
ปัญญาสำเนา จ.เชียงใหม่, ศูนย์ประสานงานการแพทย์ **แผนไทย ภาคเหนือ จ.เชียงใหม่, ศูนย์เพื่อชีวิตใหม่**
จ. เชียงใหม่, ศูนย์วัฒนธรรม จ.ลำพูน, ศูนย์สุขภาพแม่หญิง **จ. ลำพูน, สภาผู้สูงอายุ จ.เชียงใหม่, สภา**
วัฒนธรรม จ.เชียงใหม่, สำนักข่าวประชาธรรม, สำนักสงฆ์ บ้านสันเมือง, **ประชาคม อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่** **เครือ**
ข่ายแรงงานนอกระบบ กลุ่มศึกษานโมไม้ อ.หางดง จ.เชียงใหม่, กลุ่มเอื้อ **ในทอผ้า อ.ภูเรือ จ.ขอนแก่น, กลุ่ม**
ศักดิ์ชัย อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด, กลุ่มศักดิ์ชัย อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่, **กลุ่มทอผ้า จ.ร้อยเอ็ด, จ.สุรินทร์,**
อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่, ดอกเต่า จ.เชียงใหม่, บ้านคาบ อ.ฮอด **จ.เชียงใหม่, กลุ่มแปรรูป**
อาหาร อ.สันป่าดง จ.เชียงใหม่, กลุ่มเอิบผ้า อ.น้ำพอง **จ.ขอนแก่น, กลุ่ม**
คัดสรรนมผ้าทอมือ ป่าซาง จ.เชียงใหม่, กลุ่มทอ-สวน **จ.ขอนแก่น, มูลนิธิ**

ประสานความร่วมมือ ทั้งอุตสาหกรรมให้ **เครือข่ายสุขภาพวิถีไทย** กลุ่มการแพทย์ทางเลือก สาขาโคโรนาคณิต, กลุ่มหมอพื้นบ้าน จ.นครสวรรค์, จ.อุตรดิตถ์, กลุ่มผู้วิญญูโศกโศกและสุขภาพหมอพื้นบ้านอีสาน, เครือข่ายเภสัชกรรมทางเลือก, เครือข่ายสุขภาพสีเขียวภาคใต้, เครือข่ายหมอเมือง จ.เชียงใหม่, จ.แม่ฮ่องสอน, จ.ลำปาง, จ.ลำพูน, จ.เชียงใหม่, จ.เชียงราย, จ.อุตรดิตถ์, ชมรมชีวเกษม-มูลนิธิเกษม รุทอมณฑล, ชมรมเพื่อนธรรมชาติ, ชมรมแพทย์แผนไทยสุโขทัยราชธานี, ชมรมวิทย์สุขภาพ กสธ., ชมรมอยู่วัยชบิชีวีเป็นสุข, มูลนิธิสุขภาพบำบัด, มูลนิธิพัฒนาการแพทย์แผนไทย, มูลนิธิแพทย์แผนไทย จ.สุรินทร์, มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา, มูลนิธิสุขภาพไทย, ร.พ.มีชัย กรุงเทพมหานคร, ร.พ.สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี, สมาคมแพทย์แผนไทยประยุกต์, ศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย-จีน, ศูนย์บ่อไร่, สมาคมแพทย์จีนในประเทศไทย, สมาพันธ์แพทย์แผนไทยภาคกลาง, ภาคใต้, สมาพันธ์อโรควา, สหพันธ์มีชีวีดีนแห่งประเทศไทย **เครือข่ายชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข** ชมรมอสม. ภาคเหนือ, ภาคกลาง, ภาคตะวันออก, ภาคเหนือ, ภาคใต้, กทม., การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย **เครือข่ายสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค** กลุ่มศึกษาปัญหาชาติ, เครือข่ายพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค จ.ขอนแก่น, จ.บุรีรัมย์, จ.มหาสารคาม, โครงการทางเลือกเพื่อเกษตรกรและผู้บริโภค, โครงการนำทะเลเพื่อชีวิต, โครงการการณรงค์หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า, โครงการส่งเสริมผู้บริโภค สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์, ชมรมคุ้มครองผู้บริโภค จ.เชียงราย, จ.เชียงใหม่, จ.ศรีวิ, จ.น่าน, จ.สุราษฎร์ธานี, ชมรมพลังผู้บริโภค จ.ฉะเชิงเทรา, ชมรมเภสัชชนบท, ชมรมศิษย์เก่าบูรณะชนบทและเพื่อน, ชมรมอยู่วัยชบิชีวีเป็นสุข, มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค, มูลนิธิศูนย์เพื่อการพัฒนา, มูลนิธิสุขภาพไทย, สมาคมพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค, สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระสังฆราช **เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์** กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน ๑๐1 ถึงของกลาง,

เขตบางกะปิ, เขตบางเขน-สายไหม, เขตบาง
 ร่วมใจพัฒนา, บางซื่อพัฒนา, บางบ่อ, หุุด
 ผู้รับเหมาภัย, เครือข่ายกลุ่มอาชีพ
 เครือข่ายชุมชนริมทางรถไฟสายใต้-
 เครือข่ายธุรกิจชุมชนร่วมเกล้าสาครกระบี่,
 ๓, เครือข่ายเพชรเกษมร่วมมิตร, เครือข่าย
 เครือข่ายชานนทวาร, เครือข่ายร่วมเภสัชภาคกระบี่, เครือ
 ออมราชวิน, เครือข่ายศูนย์ส่งเสริมศิลปผลิตภัณฑ์กรรมชุมชน
 เครือข่ายสิ่งแวดล้อมบางขุนเทียน, ชานนทวาร,
 เครือข่ายทิวขวาง-ดินแดง, เครือข่ายออม
 เขตประเวศ, ศูนย์ร่วมพัฒนาชุมชนและ
 องค์การการเงินชุมชนเมืองใหม่บางพลี

ชุมชน 40 พัฒนาชุมชน 70 ไร่ คลองเตย, เขตจตุจักร-พญาไท, เขตสุโขทัย,
 เขตคลองเตย, เขตมีนบุรี, เขตราชบุรีบูรณะ, เขตสวนหลวง, คันนาขาว, ธนบุรี-
 มณฑล, เมืองใหม่บางพลี, หลักสี่-คลองเมือง, เครือข่ายกลุ่มอาชีพ
 วังทองกลาง, เครือข่ายคลองยศ-วัฒนา-สาทร, เครือข่ายคลอง,
 ตะวันตก, เครือข่ายคิดเขียนภาคกลาง, เครือข่ายเทศบาลสำโรงใต้,
 เครือข่ายบึงกุ่ม, เครือข่ายพระโขนง-บางนา, เครือข่ายพระราม
 ฟื้นฟูประชาราษฎร์, เครือข่ายภาคใต้เจริญ-อนบุรี,
 ชาญพัฒนากาฬหิณี, เครือข่ายศูนย์กลางกลางกรุงของหญิงจะ
 กรุงเทพฯ, เครือข่ายสหกรณ์เด็กที่กรุงเทพฯ,
 เครือข่ายหนองสนม, เครือข่ายหนองจอก,
 ทรัพย์ธนบุรี, ศูนย์ประสานงานเขตชุมชน
 กลุ่มแม่บ้านสหกรณ์ชุมชนพระนครธนบุรี,
เครือข่ายสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

กลุ่มที่จะระดมทรัพย์สินในชุมชนเมืองตราด, เครือข่ายกลุ่มแม่บ้านเมืองใหม่บางพลี, เครือข่ายกลุ่มวิทยุไกลดล, เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์
 จ.สมุทรสาคร, จ.ฉะเชิงเทรา, จ.สมุทรปราการ, จ.สระบุรี, จ.อุทัยธานี, ชุมชนเมืองบุรีรัมย์, เมืองนครปฐม, เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์
 ชุมชนแอ่งคันนครศรีธรรมราช, เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เทศบาล ต.ประจักษ์ปัตย์, เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์องค์การชุมชนเมืองพิษณุโลก,
 เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์อิสลามเมืองบึงสามพัน, เครือข่ายกลุ่มอาสาชิตชุมชนเมืองเชียงราย, เครือข่ายชมรมคกก.อ้อยเทศบาล ต.บ้านใหม่,
 เครือข่ายชุมชนเพื่อการพัฒนา, เครือข่ายชุมชนเมืองคลองหลวง, เมืองโคราชพัฒนา, เมืองนครขอนแก่น, เมืองพิบูล, เมืองพะเยา,
 เมืองแม่ฮ่องสอน, เมืองลำซูน, เมืองบ้านนาเจริญ, เมืองอุตรดิตถ์, เครือข่ายชุมชนสวนกสนนคร, ทนงบุรี, เครือข่ายชุมชนแอ่งใต้ลุ่ม
 ราชธานี, เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน จ.สมุทร, จ.ระนอง, เมือง สุราษฎร์ธานี, เครือข่ายธุรกิจชุมชน จ.นครศรีธรรมราช, เครือข่าย
 ผู้หญิง, เครือข่ายพัฒนาชุมชนเมืองนครสวรรค์, เมืองพระนครศรีอยุธยา, เมืองมหาสารคาม, เมืองศรีสะเกษ, สรรคโลก, เมืองสุรินทร์,
 เมืองท่ามะกา, เครือข่ายพัฒนาชุมชนแควสว.ศุภคอง, เครือข่ายพัฒนาองค์การออมทรัพย์ชุมชนเมืองลำปาง, เครือข่ายศูนย์ประสาน
 งานกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนแอ่งใต้ จ.สงขลา, เครือข่ายศูนย์ประสานงานชุมชนเมืองเชียงราย, เมืองเชียงใหม่, เครือข่ายสหกรณ์เดินรถ
 บริการหาดใหญ่, เครือข่ายสหกรณ์บริการเพื่อการพัฒนา จำกัด, เครือข่ายสหชุมชนนครขอนแก่น, เครือข่ายที่จะพัฒนาชุมชนเมือง
 ชัยนาท, เมืองชัยนาท, เครือข่ายองค์การการเงิน จ.สตูล, จ.ตรัง, จ.ภูเก็ต, นครระสา, ชุมชนมุสลิม, เครือข่ายองค์การชุมชนนครนายก,
 เมืองชัยภูมิ, เมืองเชียงใหม่, เมืองตาก, เมืองสกลนคร, เมืองอุตรธานี, ชุมชนระยอง, ชุมชนเมืองเชียงราย, ชุมชนเมืองน่าน, เครือ
 ข่ายออมทรัพย์เชียงใหม่, เครือข่ายออมทรัพย์อินทนนท์บุรี, เมืองเพชรบูรณ์, เมืองบ้านบึง, เครือข่ายออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชน
 ต.บ้านช่อง, เครือข่ายออมทรัพย์เมืองอ่างทอง, ชุมชมสหกรณ์เคหะจิตฐานส่วนกลาง จำกัด, ชุมชมสหกรณ์เคหะจิตฐานแห่งประทศไทย
 จำกัด, ชุมชมสหกรณ์เคหะสถานชุมชนเมืองแห่งประเทศไทย, ศูนย์พัฒนาองค์การออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชนเทศบาล
 ธรรมพัฒนาชุมชน, สภาธนาคารหมู่บ้านเขตเมืองนคร
 บางพลี, องค์การชุมชนภาคตะวันออก, องค์การพัฒนา
 และผู้ปกครองคนพิการในพื้นที่กทม., ภาคกลาง,
 ครงเด็กสมองพิการ, กลุ่มเพื่อน 2000, กลุ่ม
 กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ สบง.
 จ.นครศรีธรรมราช, จ.หนองบัวลำภู,
 จ.กระบี่, ร.ท. อ.กานเชิง จ.สุรินทร์,
 จ.พัทลุง, จ.ยะลา, จ.สงขลา,
 ราชบุรี, จ.ลพบุรี, อ.บัวใหญ่
 จ.สระบุรี, ชมรมผู้ปกครอง
 สมองฯ, บ้านเด็กตาบอด

พิจารณาข้อเสนอ, มูลนิธิราชสุดา, มูลนิธิคณะนิสิตอาสาธรรม จ.นครศรีธรรมราช, มูลนิธิศรีวิชัยเพื่อเด็กพิการ, มูลนิธิช่วยเหลือคนตา
 บอดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์, มูลนิธิช่วยเหลือคนพิการ จ.อุบลราชธานี, มูลนิธิธรรมิกชน จ.ร้อยเอ็ด, มูลนิธิพัฒนาคน
 พิการไทย, มูลนิธิเพื่อคนพิการอำเภอศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู, มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ, มูลนิธิเพื่อพัฒนาคนพิการ จ.นครราชสีมา,
 มูลนิธิสถาบันแม่สงฆ์, มูลนิธิศิริวัฒนา-เขตเชียรในพระบรมราชูปถัมภ์, มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์, ร.ร.โสตศึกษา
 จ.สงขลา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ สภ.มท.ทาสารคาม, ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๖ จ.สงขลา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการ
 ศึกษา ๕, ศูนย์การศึกษาพิเศษ จ.ขอนแก่น, ศูนย์การศึกษาพิเศษชัยภูมิ, ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง กทม., ศูนย์ฝึกเด็กปัญญา
 ย่อนประกาศารปัญญา, ศูนย์พัฒนาเยาวชน YPDC, ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด, ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการทวายคณัน, ศูนย์
 ส่งเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์ส่งเคราะห์และฟื้นฟูสภาพผู้พิการนครเชียงใหม่, ศูนย์ส่งเสริม
 พัฒนาการเด็กเชียงใหม่, ศูนย์ฟื้นฟูเพื่อการพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, สถาบันแม่ศานะเพื่อการฟื้นฟูสภาพ, สมาคม
 พิการ จ.ภูเก็ต, สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย, สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย, สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย,
 สมาคมผู้ปกครองบุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญา, สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม, สมาคมผู้พิการ จ.สุราษฎร์ธานี, สมาคมเพื่อ
 บุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย, สภ.ศก.ก.ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, โสตศึกษา จ.ขอนแก่น, องค์การสมมติคนพิการเนชั่นแนล
กลุ่มแพทย์ กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย, กลุ่มสถาบันแพทย์เฉพาะทาง , ราชวิทยาลัยสูตินารีแพทย์แห่งประเทศไทย,
 ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย, ราช
 วิทยาลัยจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยสูติศาสตร์และนรีแพทย์แห่งประเทศไทย, ราช
 วิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยโสต ศอ นาสิกแพทย์แห่ง
 ประเทศไทย, ราชวิทยาลัยออร์โธปิดิกส์แพทย์แห่ง ประเทศไทย, ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู, ราชวิทยาลัย
 แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย, แพทย์สภา, แพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย, สมาคมแพทย์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะแพทยศาสตร์ ม.ขอนแก่น,
 ม.ธรรมศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์ ม.สงขลา
 คณะแพทยศาสตร์ ม.นครสวรรค์, คณะแพทย
 ราชบัณฑิต, ๖.แพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า,
 แพทยศาสตร์ ม.รังสิต, สำนักวิชา
 การร่วมผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท,
 พยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป,
 เวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย
 อากาศ, กรมแพทย์ทหารเรือ,

สนง.สำรวจแหล่งธานี, สำนักขานานมัยกรุงเทพมหานคร, สำนักทวารนพทย์กรุงเทพมหานคร **กลุ่มเภสัชกรรม, สภาเภสัชกรรม, ศูนย์ประสานงานการศึกษาเภสัชศาสตร์แห่งประเทศไทย, คณะเภสัชศาสตร์ ม.ขอนแก่น, คณะเภสัชศาสตร์ ม.อุบลราชธานี, คณะเภสัชศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ม.มหาสารคาม, คณะเภสัชศาสตร์ ม.ศิลปากร, คณะเภสัชศาสตร์ ม.มหิดล, คณะเภสัชศาสตร์ ม.เชียงใหม่, คณะเภสัชศาสตร์ ม.นครสวรรค์, คณะเภสัชศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์, คณะเภสัชศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์, คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะเภสัชศาสตร์ ม.รังสิต, คณะเภสัชศาสตร์ ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคมเภสัชกรรมชุมชน, สมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล, ชมรมเภสัชชนบท **กลุ่มทันตแพทย์** ทันตแพทย์สภา, คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.มหิดลคณะทันตแพทยศาสตร์ ม.เชียงใหม่, ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.เชียงใหม่, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.ขอนแก่น, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์, คณะทันตแพทยศาสตร์ ม.นครสวรรค์, ชมรมทันตสาธารณสุขสูดสูด, สมาคมทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย **กลุ่มพยาบาล, สภาการพยาบาล, สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, สมาคมพยาบาลภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคตะวันออก, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.ขอนแก่น, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล, คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ม.สุโขทัยธรรมาธิราช, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.เชียงใหม่, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.บูรพา, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหาสารคาม, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.นครสวรรค์, ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ วรนาถบดินทร์, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.วลัยลักษณ์, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.อีสต์อีสต์, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.สยาม, คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พยาบาลเชียงใหม่, คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีราชธานี, คณะพยาบาลศาสตร์ ม.หัวเฉียวประเทศไทย, ชมรมพยาบาลสีเท้าว, สมาคมพยาบาลสาธารณสุขแห่งประเทศไทย, คณะสาธารณสุขศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ม.บูรพา, วิทยาศาสตร์ วส.สุพรรณบุรี, วส.ชลบุรี, วส.อุบลราชธานี, วิทยาลัยการสาธารณสุข สบช., วิทยาลัยการสาธารณสุข ม.รังสิต, คณะเทคนิคการ ม.มหิดล, คณะเทคนิค คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สำนักวิชา****

สหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ ม.วลัยลักษณ์, คณะสหเวชศาสตร์ ม.นครสวรรค์, คกก.วิชาชีพสาธารณสุขการแพทย์แผนไทย, คกก.วิชาชีพสาธารณสุขการแพทย์แผนไทยประยุกต์, คกก.วิชาชีพกายภาพบำบัด, คกก.วิชาชีพสาขาเทคนิคการแพทย์, สมาคมเทคนิคการแพทย์แห่งประเทศไทย, คณะกายภาพบำบัดและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวประยุกต์ ม.มหิดล **หน่วยงานภายในกระทรวงสาธารณสุข** กรมการแพทย์, กรมควบคุมโรคติดต่อ, กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, กรมสุขภาพจิต, กรมอนามัย, สนง.คกก.อาหารและยา, องค์การเภสัชกรรม, สถาบันพระบรมราชชนก, สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข, สนง.โครงการปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข, สำนักพัฒนาเครือข่ายบริการสุขภาพ, กองส่งเสริม, สนง.คกก.การสาธารณสุขมูลฐาน, สนง.ประกันสุขภาพ, กองประกอบโรคติดต่อ, สำนักวิชาการสาธารณสุข, กองการพยาบาล, กองระบาดวิทยา, สสทส., สำนักตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข, สถาบันการแพทย์แผนไทย, ศูนย์ความร่วมมือการแพทย์ไทย-จีน, ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์, สวรส., ชมรมผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข, วทน.กรุงเทพ, วทน.นนทบุรี, วทน.บัวราชนครสวรรค์, วทน.ฉะเชิงเทรา, วทน.ราชบุรี, วทน.พระนครศรีอยุธยา, วทน.สระบุรี, วทน.ชัยนาท, วทน.พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, วทน.ศรีอยุธยา, วทน.สุพรรณบุรี, วทน.นครสวรรค์, วทน.พระปกเกล้า, วทน.ธบุรี, วทน.ขอนแก่น, วทน.สุรินทร์, วทน.นครราชสีมา, วทน.อุตรดิตถ์, วทน.สวรส.พิษณุโลก, วทน.นครพนม, วทน.ศรีมหาสารคาม, วทน.สวรส.ประจักษ์, วทน.นครสวรรค์, วทน.พุทธชินราช, วทน.อุตรดิตถ์, วทน.ลำปาง, วทน.เขาสวนกวาง, วทน.เชียงใหม่, วทน.พะเยา, วทน.นครศรีธรรมราช, วทน.สุราษฎร์ธานี, วทน.สงขลา, วทน.ศรีวิชัย, วทน.ยะลา, วทน.นราธิวาส **กลุ่มสถาบันการศึกษา** สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2. ประชากรศาสตร์, สถาบันวิจัยสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสังคมศาสตร์, ม.เกษตรศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, ม.ขอนแก่น, คณะสังคมศาสตร์, สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่, คณะสังคมศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์, ม.รามคำแหง, ม.ศิลปากร, คณะสังคมศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.สวนสุนันทา, ม.บูรพา, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.นครสวรรค์, ม.ทักษิณ, ม.มหาสารคาม, ม.เทคโนโลยีสุรนารี, ม.วลัยลักษณ์, ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ม.ศรีสะเกษ, สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอันเนื่อง, สถาบันวิจัยโภชนาการ, คณะเวชศาสตร์เขตร้อน, คณะวิทยาศาสตร์, โครงการจัดตั้งภาควิชาสังคมศาสตร์การแพทย์ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 3. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา, สถาบันเอกชนด้านสุขภาพ สมาคมโรงพยาบาลสมาคมผู้ติดเชื้อเอชไอวี, สมาคมไทย

อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์, สมาคมร้านอาหาร, ชมรมร้านอาหาร **ส่วนราชการต่าง ๆ** กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครอง, กรมการพัฒนาชุมชน, กรมราชทัณฑ์, กองบริหารทางราชการแพทย์, กรมราชทัณฑ์, สนง.คกก.ปฏิรูปการเรียนรู้แห่งชาติ, สนง.คกก.การศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, สนง.ประกันสังคม, กรมประชาสัมพันธ์, กองสุขภาพครู สนง.เลขาธิการคุรุสภา, สถาบันพระปกเกล้า, สภว. **พรรคการเมือง** พรรคความหวังใหม่, พรรคชาติไทย, พรรคชาติพัฒนา, พรรคประชาธิปัตย์, พรรคไทยรักไทย **กลุ่มองค์กรต่าง ๆ** สมาคมวิชาชีพสุศึกษา, สมาคมสุศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคมสุศึกษา พหุศึกษาและสันตนาการแห่งประเทศไทย, โครงการศูนย์วิจัยและพัฒนาการแพทย์พื้นบ้าน สภว. เชียงราย, สมาพันธ์แพทย์แผนไทย ภาคใต้, โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน และประชาคมด้านสุขภาพ ภาคเหนือ, มูลนิธิพัฒนาศอกภาพชุมชน, คกก.เพื่อการอภิบาลบุคลากรด้านสุขภาพอนามัย, ศูนย์ประสานงานเด็กและเยาวชนสร้างสรรค์เพื่อชีวิตและสวล., สมาคมนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งประเทศไทย, สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, คกก.องค์การพัฒนาระหว่างประเทศด้านเกษตรศาสตร์, คกก.องค์การพัฒนาระหว่างประเทศด้านเกษตรศาสตร์ภาคกลาง, คกก.องค์การพัฒนาระหว่างประเทศด้านเกษตรศาสตร์ภาคเหนือ, คกก.องค์การพัฒนาระหว่างประเทศด้านเกษตรศาสตร์อีสาน, เครือข่ายผู้ติดเชื้อแห่งประเทศไทย, เครือข่ายผู้ติดเชื้อภาคกลาง, ภาคเหนือตอนบน, ภาคตะวันออก, ภาคใต้, ภาคเหนือตอนล่าง, ภาคอีสาน, มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเกษตร, มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, เครือข่ายส่งเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ, สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน, คกก.ประสานงานองค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน, เครือข่าย HA, มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม, LDI, สภาองค์การพัฒนาระหว่างประเทศและเยาวชนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, มูลนิธิโกลบอลคิมทอง, มูลนิธิสตรี-ชุมชนสิ่งแวดล้อม, สหพันธ์องค์กรผู้บริหาร, สภาผู้สูงอายุ, สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, สมาคมนักวิทยุโทรทัศน์, สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, หน่วยงานร่วมด้วยช่วยกัน, กลุ่มศึกษาและรณรงค์สภาว่าอุตสาหกรรม, ชุมชนกันคือโลก, สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, สมาคม อบต.แห่งประเทศไทย, มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย

"กฎหมาคอนกรีตนี้เป็นเสมือนฉนวนกั้นชีวิต
ชีวิตคือสุขภาพ สุขภาพคือชีวิต
สำหรับประชาชนทั่วไป สุขภาพเป็นเรื่องสำคัญ
เพราะเราจะมีกิน มีชีวิตอยู่ต่อไปได้หรือไม่
อยู่ที่สุขภาพ มีเงินเป็นเพื่อนช่วยชีวิต
เงินคือสุขภาพที่ยั่งยืนไม่ได้"

ศาสตราจารย์

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปร.)

National Health System Reform Office

ชั้น : อาคารสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมสุขภาพ (ก.สาธารณสุข ๕)

ภายในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานฯ ชั้น ๓ ถนนพหลโยธิน ๑๑๐๐

E-mail Address : nhsro@nhsro.or.th Homepage : <http://www.nhsro.or.th>